

Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου:
**Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση
και Κατάρτιση 2006**

**Το Σύστημα Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
της Κύπρου:**

**ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
2006**

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ISBN 978-9963-43-790-0

Υπεύθυνος Λειτουργός

Γιάννα Κορέλλη, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συντονισμός

Γιάννης Μουρουζίδης, *Ανώτερος Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Σημαντική συνεισφορά

Ηλίας Μαρκάτζης, *Επιθεωρητής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.*

Χριστιάνα Χαριλάου, *Λειτουργός Διοίκησης, Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.*

Συνεισφορά

Δήμητρα Κώστα, *Βοηθός Στατιστικής, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου*

Γενική Ευθύνη

Δρ. Γιώργος Όξινος, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Αναδημοσίευση επιτρέπεται νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού:
Αναβύσσου 2, 2025 Στρόβολος, Τ.Θ. 25431, 1392 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ.: +357 22515000, Τηλεομοιότυπο: +357 22496949
Ηλ. Ταχ.: hrda@hrdauth.org.cy, Ιστοσελίδα: www.hrdauth.org.cy

ReferNet Κύπρου:
Τηλ.: +357 22390350, Τηλεομοιότυπο: +357 22428522
Ηλ. Ταχ.: refernet@hrdauth.org.cy, Ιστοσελίδα: www.refernet.org.cy

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) εισήξε διαδικασία για τη διαμόρφωση της έκθεσης αυτής, η οποία ετοιμάστηκε από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ), τον Εθνικό Συντονιστή του Ευρωπαϊκού δικτύου ReferNet στην Κύπρο.

Το ReferNet δημιουργήθηκε από το Cedefop ως το Ευρωπαϊκό δίκτυο αναφοράς και εμπειρογνωμοσύνης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Στόχος του είναι η βελτίωση της συγκέντρωσης και διάχυσης πληροφοριών στους ενασχολούμενους στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η έκθεση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος σειράς εκθέσεων σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις Ευρωπαϊκές χώρες. Αποτελεί συνεισφορά στο έργο του Cedefop για τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στα κράτη μέλη της Ε.Ε., του οποίου η μορφή μεταλλάσσεται εναλλακτικά σε ηλεκτρονική.

Η έκθεση στοχεύει στην περιγραφή του συστήματος αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κύπρου, μέσα από το οποίο τα άτομα αποκτούν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και νοοτροπίες για να ασκήσουν ένα επάγγελμα. Η έκθεση εστιάζεται στη σχηματική απεικόνιση των διόδων μέσα στο σύστημα και των επιπέδων στα οποία τα άτομα αποκτούν επαγγελματικά προσόντα.

Η βάση δεδομένων του Cedefop, eKnowVet¹, προσφέρει άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στα κράτη μέλη. Η τυποποιημένη μορφή καταχώρησης στοιχείων επιτρέπει την εξειδικευμένη αναζήτηση στοιχείων και καλύπτει 11 θεματικούς τομείς, συνοπτικά και 7 αναλυτικά. Η βάση δεδομένων ανανεώνεται τακτικά από το Ευρωπαϊκό δίκτυο ReferNet.

Το ReferNet συγκροτείται από εθνικές κοινοπραξίες, κάθε μια από τις οποίες αποτελείται από οργανισμούς οι οποίοι ασχολούνται με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στο κάθε κράτος μέλος καθώς και στη Νορβηγία και Ισλανδία. Η ΑνΑΔ, ως ο Εθνικός Συντονιστής του ReferNet Κύπρου, εκφράζει τις ευχαριστίες της στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στη Στατιστική Υπηρεσία για τη συμβολή τους στην ετοιμασία της έκθεσης αυτής.

---

¹ http://www.trainingvillage.gr/etv/Information_Resources/NationalVet/

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	iii
401. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	1
40101. Εξέλιξη Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.....	5
40102. Σχέση μεταξύ Αρχικής Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Γενικής Εκπαίδευσης	9
40103. Δομή Πιστοποίησης.....	11
40104. Σχολές / Κέντρα Κατάρτισης / Παροχείς.....	12
40105. Ο Ρόλος των Κοινωνικών Εταίρων και Επιχειρήσεων	14
40106. Προγραμματισμός και Προβλέψεις.....	17
40107. Σχεδιάγραμμα Κυρίων Διόδων στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	19
402. ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	20
40201. Αναλυτικά Προγράμματα	20
40202. Αποτελέσματα Μάθησης.....	20
403. ΑΝΩΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	20
40301. Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής	29
<i>4030101. Ενθάρρυνση Συμμετοχών.....</i>	<i>29</i>
40302. Αναλυτικά Προγράμματα	30
<i>4030201. Περιεχόμενο και Παράδοση.....</i>	<i>33</i>
<i>4030202. Αξιολόγηση .....</i>	<i>38</i>

4030203.	<i>Εξασφάλιση Ποιότητας.....</i>	39
40303.	Αποτελέσματα Μάθησης.....	40
4030301.	<i>Προσόντα / Πιστοποίηση .....</i>	40
4030302.	<i>Πρόοδος και Μετάβαση .....</i>	41
404.	ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ	42
40401.	Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής	45
4040101.	<i>Συμβάσεις Μαθητείας.....</i>	45
4040102.	<i>Ενθάρρυνση Συμμετοχών .....</i>	46
40402.	Αναλυτικά Προγράμματα	47
4040201.	<i>Περιεχόμενο και Παράδοση.....</i>	48
4040202.	<i>Αξιολόγηση .....</i>	49
4040203.	<i>Εξασφάλιση Ποιότητας.....</i>	49
40403.	Αποτελέσματα Μάθησης.....	50
4040301.	<i>Προσόντα / Πιστοποίηση .....</i>	50
4040302.	<i>Πρόοδος και Μετάβαση .....</i>	51
405.	ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΙΟΔΟΙ	52
40501.	Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής	52
40502.	Αναλυτικά Προγράμματα	52
40503.	Αποτελέσματα Μάθησης.....	52
406.	ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ..	53
40601.	Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής	55
40602.	Αναλυτικά Προγράμματα	58
40603.	Αποτελέσματα Μάθησης.....	62

407.	ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	64
40701.	Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής	68
40702.	Αναλυτικά Προγράμματα	68
40703.	Αποτελέσματα Μάθησης.....	71
408.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ.....	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ		75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΜΕΛΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ.....		79

04 – ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

0401 – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση συμπεριλαμβάνει όλα τα είδη εκπαίδευσης και κατάρτισης που παρέχουν στα άτομα τα απαιτούμενα προσόντα για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και να εργαστούν σε συγκεκριμένα επαγγέλματα. Δεν υπάρχει επίσημος ή νομικός ορισμός της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Κύπρο. Η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση παρέχεται από τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ), τα προγράμματα αρχικής κατάρτισης που επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και τις δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων δέκα χρόνων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης μέχρι το γυμνάσιο, δεν υπάρχει Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση αρχίζει από την ανώτερη μέση εκπαίδευση, δηλαδή την ενδέκατη βαθμίδα του εκπαιδευτικού συστήματος, όπου οι μαθητές έχουν την επιλογή της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Έτσι οι μαθητές στις τεχνικές και επαγγελματικές σχολές συνήθως είναι μεταξύ 15 και 18 χρονών. Η εκπαίδευση αυτή διαρκεί τρία χρόνια και κάθε τάξη έχει μέγιστο αριθμό 28 μαθητών.

Η Μέση Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση προσφέρεται σε δυο κατευθύνσεις, τη Θεωρητική Κατεύθυνση και την Πρακτική Κατεύθυνση. Η διάρκεια φοίτησης είναι τρία χρόνια για την κάθε κατεύθυνση. Ο πρώτος χρόνος φοίτησης είναι κοινός για όλους τους κλάδους / ειδικότητες της κάθε κατεύθυνσης και οι μαθητές επιλέγουν την ειδικότητα στον κλάδο που θα ακολουθήσουν στο δεύτερο και τρίτο χρόνο. Με την επιτυχή ολοκλήρωση των προγραμμάτων σπουδών, απονέμεται στους αποφοίτους και των δυο κατευθύνσεων το απολυτήριο τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που αποκτάται από Δημόσιες Σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Το απολυτήριο αυτό παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

Η Θεωρητική Κατεύθυνση περιλαμβάνει μόνο μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζει θέματα γενικής εκπαίδευσης με τεχνολογικά και εργαστηριακά θέματα. Περίπου 53% των αποφοίτων της Θεωρητικής Κατεύθυνσης εξασφαλίζουν θέσεις σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Ο πρώτος και δεύτερος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης περιλαμβάνουν μόνο μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζουν θέματα γενικής εκπαίδευσης με τεχνολογικά και εργαστηριακά θέματα. Ο τρίτος χρόνος συνδυάζει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με πραγματική εργασία αφού οι μαθητές του τελευταίου χρόνου τοποθετούνται σε επιχείρηση για μια μέρα την εβδομάδα όπου ακολουθούν πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης. Περίπου 15% των αποφοίτων της Πρακτικής Κατεύθυνσης εξασφαλίζουν θέσεις σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση προσφέρεται σε δώδεκα Δημόσιες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (ΤΕΣ) που λειτουργούν στις περιοχές που ελέγχει το κράτος. Υπάρχουν τρεις Σχολές στη Λευκωσία, τρεις στη Λεμεσό, δυο στη Λάρνακα, δυο στην ελεύθερη περιοχή της Αμμοχώστου, μια στην Πάφο και μια στην Πόλη Χρυσοχούς. Υπάρχει επίσης ένα Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Τμήμα στο Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού.

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) είναι αρμόδια για τον προγραμματισμό, την οργάνωση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρονται από τις δώδεκα δημόσιες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές. Ο Διευθυντής Τεχνικής Εκπαίδευσης αναφέρεται απευθείας στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Υπάρχουν δυο Πρώτοι Λειτουργοί Εκπαίδευσης, ένας από τους οποίους διορίζεται ως Γενικός Επιθεωρητής που εποπτεύει την εργασία των πέντε Επιθεωρητών της ΜΤΕΕ.

Οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές διατηρούν στενή συνεργασία με τη ΔΜΤΕΕ. Κάθε σχολή έχει το δικό της Διευθυντή ο οποίος αναφέρεται απευθείας στον καθορισμένο Επιθεωρητή της σχολής και στο Διευθυντή ΜΤΕΕ.

Η Εσπερινή Τεχνική Σχολή δέχεται άτομα όλων των ηλικιών που θέλουν να συμπληρώσουν σπουδές σε τεχνικές και επαγγελματικές σχολές. Λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία από το Σεπτέμβριο του 1999. Τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται είναι ισοδύναμα με τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Κατεύθυνσης που προσφέρονται τα πρωινά. Το αναλυτικό πρόγραμμα σε κάθε κλάδο και ειδικότητα είναι το ίδιο με το αναλυτικό πρόγραμμα του αντίστοιχου κλάδου / ειδικότητας των πρωινών τάξεων, προσαρμοσμένο όμως στα χαρακτηριστικά των μαθητών που παρακολουθούν τα βραδινά μαθήματα. Η διάρκεια σπουδών κυμαίνεται από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το εκπαιδευτικό επίπεδο των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που απονέμουν οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές.

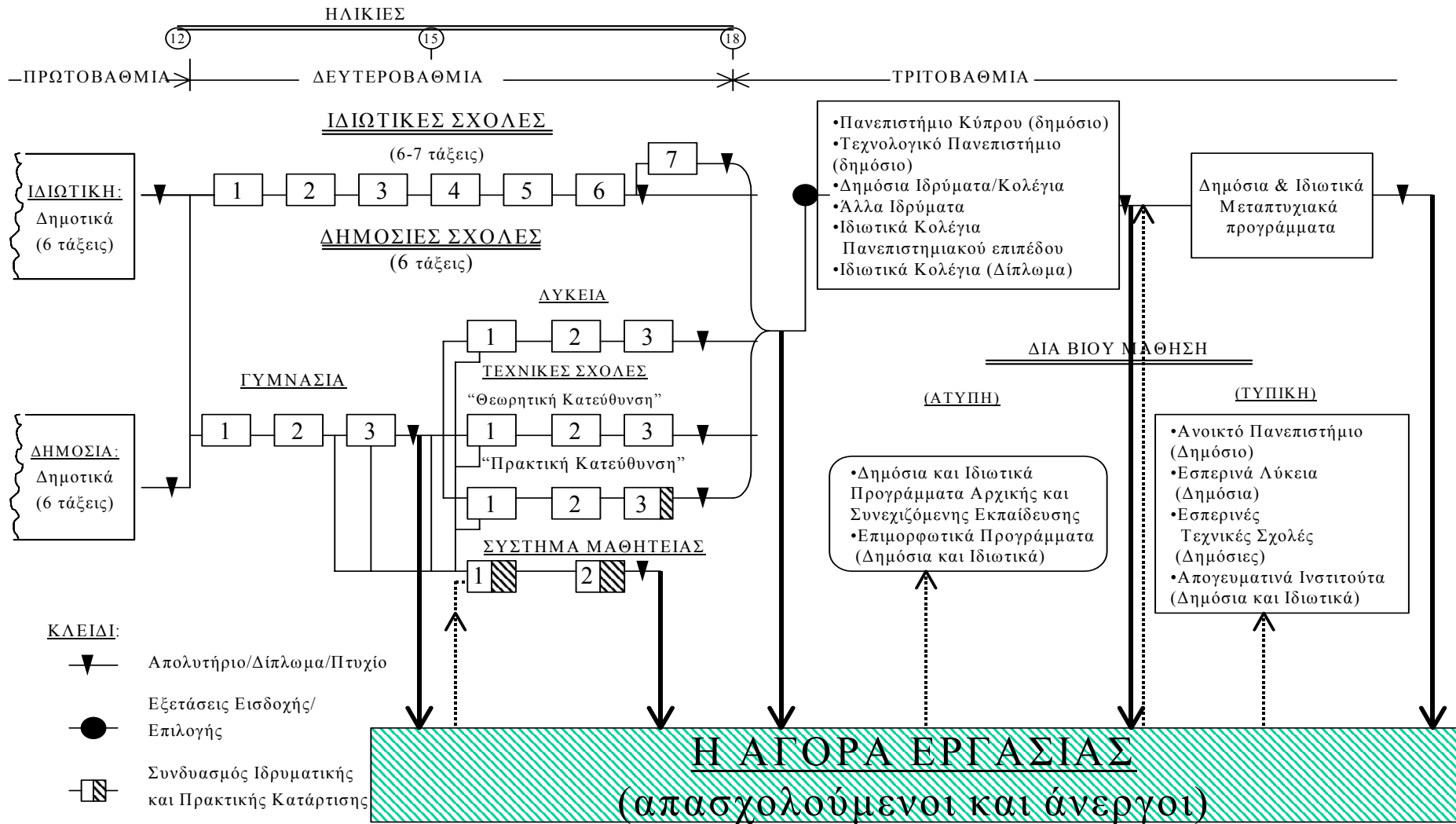
Το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) είναι μια άλλη μορφή αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, που δέχεται μαθητές που έχουν εγκαταλείψει την κανονική εκπαίδευση μεταξύ των βαθμίδων οκτώ και δέκα. Οι συμμετέχοντες είναι μαθητές ηλικίας 14 με 18 χρονών. Το πρόγραμμα διαρκεί δυο χρόνια και αποτελεί συνδυασμό γενικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης η οποία πραγματοποιείται στις Τεχνικές Σχολές για δυο μέρες την εβδομάδα και πρακτικής εξάσκησης στη βιομηχανία, όπου οι μαθητευόμενοι πληρώνονται για την εργασία τους, για τρεις μέρες την εβδομάδα. Το ΣΜ οργανώνεται από κοινού από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) και το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ).

Η ΑνΑΔ εγκρίνει και επιχορηγεί πολυεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης που οργανώνονται σε συνεργασία με ιδρύματα κατάρτισης, ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης και την πρακτική εξάσκηση μαθητών και φοιτητών συγκεκριμένων ειδικοτήτων σε δημόσιες σχολές μέσης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ΑνΑΔ επίσης συγχρηματοδοτεί το ΣΜ. Επιπλέον, η ΑνΑΔ έχει αναπτύξει και θέσει σε εφαρμογή κατά το 2006 τρία σχέδια, τα οποία στοχεύουν στην προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας των Νέων Αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Ανέργων και των Αδρανών Γυναικών. Πρόσθετα, έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα νέο σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων. Όλα αυτά τα σχέδια συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ). Δυο άλλα κρατικά πανεπιστήμια έχουν πρόσφατα ιδρυθεί και αρχίσει να λειτουργούν, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚυ). Εκτός από τη δημόσια παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, υπάρχουν επίσης πολλά ιδιωτικά ιδρύματα. Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση παρέχεται από επτά ιδρύματα / κολέγια τα οποία υπάγονται σε διάφορα υπουργεία.

Η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου απεικονίζεται στον Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Πηγή: ETF, Vocational education and training and employment services in Cyprus- Monographs for candidate countries (2002).

Σημείωση: Τα περισσότερα προγράμματα Αρχικής και Συνεχιζόμενης Κατάρτισης επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Τα ποσοστά συμμετοχής που αφορούν πληθυσμό ηλικίας 15-20 και 15-17 χρονών (η πιο σχετική ομάδα ηλικίας) φαίνονται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Στατιστικές για την Εισαγωγή στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Σχολική χρονιά	Ποσοστά συμμετοχής που αφορούν πληθυσμό ηλικίας 15-20 χρονών ⁽¹⁾		Ποσοστά συμμετοχής που αφορούν πληθυσμό ηλικίας 15-17 ⁽²⁾ (πιο σχετική ομάδα ηλικίας)	
	Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Κατάρτιση	Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Κατάρτιση + Σύστημα Μαθητείας	Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Κατάρτιση	Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Κατάρτιση + Σύστημα Μαθητείας
1990/91	5,9%	7,4%	12,2%	15,3%
1995/96	7,3%	8,4%	13,7%	16,0%
2000/01	6,6%	7,5%	13,5%	14,8%
2005/06	6,4%	6,9%	13,1%	14,3%

⁽¹⁾ Ο συνολικός αριθμός μαθητών σε προγράμματα ανεξαρτήτως ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό στην ομάδα ηλικίας 15-20.

⁽²⁾ Ο συνολικός αριθμός μαθητών σε προγράμματα ανεξαρτήτως ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό στην ομάδα ηλικίας 15-17 .

040101 – Εξέλιξη Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Ιστορική ανασκόπηση

Οι πρώτες προσπάθειες για τη λειτουργία Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ) στην Κύπρο άρχισαν πριν το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο από τον ιδιωτικό τομέα, αλλά απέτυχαν εξαιτίας της πλήρους απουσίας υποδομής και έλλειψης οικονομικών επενδύσεων.

Κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η έλλειψη εκπαιδευμένου προσωπικού ανάγκασε τις Βρετανικές αποικιακές αρχές να κάνουν τα πρώτα βήματα για την ανάπτυξη ενός δημόσιου συστήματος ΤΕΕ. Το 1944 συστάθηκε μια ειδική επιτροπή για να προβεί σε εισήγηση για την εγκαθίδρυση συστήματος Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο. Το 1946 δημιουργήθηκε το πρώτο πρόγραμμα συστήματος μαθητείας και το 1951 ιδρύθηκε Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή στη Λεύκα. Το 1952 οι Βρετανικές αρχές αποφάσισαν να εισάξουν ένα πενταετές πρόγραμμα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Το 1956 άρχισε να λειτουργεί το Τεχνολογικό Ινστιτούτο Λευκωσίας, η Προπαρασκευαστική Τεχνική Σχολή Λευκωσίας και η Τεχνική Σχολή Λεμεσού.

Μετά την ανεξαρτησία το 1960, η Κυπριακή οικονομία παρουσίασε μια θεαματική ανάπτυξη και ως αποτέλεσμα υπήρξε μεγάλη ανάγκη για επαρκώς εξειδικευμένο προσωπικό σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Επομένως, ο αριθμός των Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών αυξήθηκε σε έντεκα, συμπεριλαμβανομένων δυο Εμπορικών και Επαγγελματικών Σχολών και μιας Γεωργικής Σχολής.

Η Τουρκική εισβολή του 1974 και η κατοχή του 40% του νησιού είχε καταστροφικές επιπτώσεις σε όλες τις πτυχές της ζωής, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης. Πέντε από τις έντεκα Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές είχαν καταληφθεί, συμπεριλαμβανομένων και των δυο Εμπορικών και Επαγγελματικών Σχολών και της Γεωργικής Σχολής.

Τα χρόνια μετά την τουρκική εισβολή, παρουσιάστηκε μια ραγδαία μετατροπή της οικονομίας από κυρίως γεωργική σε οικονομία βασισμένη στις υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα, η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση ανταποκρίθηκε σε νέες εκπαιδευτικές, οικονομικές, βιομηχανικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Σταδιακά, ιδρύθηκαν περισσότερες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές στις περιοχές που ελέγχει το κράτος. Σήμερα υπάρχουν δώδεκα Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές: τρεις στη Λευκωσία, δυο στη Λάρνακα, δυο στις ελεύθερες περιοχές Αμμόχωστου, μια στην Πάφο και μια στην Πόλη Χρυσοχούς. Υπάρχει επίσης ένα Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Τμήμα στο Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού.

Εκτός από τις σχολές που αναφέρθηκαν πιο πάνω, υπάρχει επίσης η Εσπερινή Τεχνική Σχολή που λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία από το Σεπτέμβριο του 1999.

Η Μεταρρύθμιση, Αναδιάρθρωση και Εκσυγχρονισμός της ΜΤΕΕ του 2001

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), στοχεύοντας στη μεταρρύθμιση του περιεχομένου και της δομής της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) έχει διαμορφώσει μια Πρόταση για Ανασχεδιασμό, Αναδόμηση και Εκσυγχρονισμό του περιεχομένου και της δομής της ΜΤΕΕ. Η Πρόταση εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Αύγουστο του 2000 και η υλοποίησή της άρχισε το Σεπτέμβριο του 2001.

Με την Πρόταση για ανασχεδιασμό, αναδόμηση και εκσυγχρονισμό της ΜΤΕΕ, έχουν αναθεωρηθεί οι ειδικοί στόχοι της ΜΤΕΕ έτσι ώστε η Εκπαίδευση αυτή:

- Να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της κοινωνίας για κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη.

- Να συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής, δίνοντας στο άτομο τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες να επεκτείνει τους διανοητικούς ορίζοντές του.
- Να χρησιμοποιεί τους καρπούς των οικονομικών και επιστημονικών-τεχνολογικών αλλαγών προς όφελος και για την ευημερία του κοινωνικού συνόλου.
- Να συμβάλλει στη βελτίωση των δυνατοτήτων για πρόσβαση σε άλλους τομείς και επίπεδα εκπαίδευσης.
- Να προσφέρει στέρεη γενική μόρφωση και ευρεία τεχνολογική εκπαίδευση, που να καθιστά την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, ελκυστική επιλογή για την ανάπτυξη του ταλέντου, των ενδιαφερόντων, των γνώσεων και των δεξιοτήτων των μαθητών, οδηγώντας τους προς παραπέρα ακαδημαϊκή εκπαίδευση ή προς την επαγγελματική αποκατάσταση.
- Να προσφέρει ευκαιρίες για την προαγωγή της κατανόησης των τεχνολογικών διαστάσεων του σύγχρονου πολιτισμού και των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον.
- Να αναπτύσσει τις ικανότητες του ατόμου για λήψη αποφάσεων, καθώς και τις αναγκαίες στάσεις για ενεργό και νοήμονα συμμετοχή, συνεργασία και ηγεσία του ατόμου στους τόπους εργασίας και στην κοινωνία γενικότερα.

Με τη νέα δομή, η ΜΤΕΕ προσφέρεται σε δυο κατευθύνσεις, τη Θεωρητική και την Πρακτική. Η διάρκεια σπουδών και στις δυο κατευθύνσεις είναι τρία χρόνια. Ο πρώτος χρόνος σπουδών είναι κοινός κατά κατεύθυνση και κλάδο. Οι μαθητές επιλέγουν μια από τις ειδικότητες του κλάδου και της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει στο δεύτερο και τρίτο χρόνο σπουδών.

Οι βασικότερες καινοτομίες που περιλαμβάνονται στην πρόταση για ανασχεδιασμό, αναδόμηση και εκσυγχρονισμό της ΜΤΕΕ είναι:

- Αναθεώρηση των ειδικών στόχων της ΜΤΕΕ.
- Αναθεώρηση, εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών στη ΜΤΕΕ.
- Εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων στη ΜΤΕΕ.
- Εισαγωγή νέων μαθημάτων και μαθημάτων ειδικού ενδιαφέροντος.
- Εισαγωγή επιλεγόμενων μαθημάτων.
- Εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας.
- Εισαγωγή προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Αναδόμηση και εκσυγχρονισμός του Συστήματος Μαθητείας.
- Βελτίωση της συνεργασίας της ΜΤΕΕ με άλλους φορείς.

- Συστηματική επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού των Τεχνικών Σχολών.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση στον εικοστό πρώτο αιώνα και οι απαιτήσεις του σύγχρονου εργασιακού χώρου απαιτούν την εφαρμογή καινοτόμων και ευέλικτων προσεγγίσεων επικεντρωμένων στους μαθητές. Επομένως, το σημερινό αναθεωρημένο σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Κύπρο βασίζεται πάνω σε εκπαιδευτική προσέγγιση που τοποθετεί στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας τους μαθητές, με τις δυνατότητες εκμάθησής τους, τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους, τα ταλέντα και ενδιαφέροντα τους, οδηγώντας τους κατά συνέπεια στην απόκτηση στέρεων ευρέων γνώσεων και γενικών δεξιοτήτων, οι οποίες θα τους εξοπλίσουν με την ικανότητα να λύνουν προβλήματα, να ερευνούν, να μαθαίνουν τις τεχνικές μάθησης και να προσαρμόζονται σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Προς αυτό το σκοπό, το αναθεωρημένο αναλυτικό πρόγραμμα της Διεύθυνσης ΜΤΕΕ έχει εισάξει ένα κοινό πρώτο χρόνο φοίτησης για τον κλάδο κάθε ειδικότητας, παρέχοντας στους μαθητές στέρεες ευρείες γνώσεις και γενικές δεξιότητες που συνδέονται με τον κλάδο τους, πριν να επιλέξουν την εξειδίκευσή τους στο δεύτερο και τρίτο χρόνο φοίτησης τους. Επιπλέον, το αναθεωρημένο αναλυτικό πρόγραμμα δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα και ζητήματα όπως η σύγχρονη τεχνολογία, το περιβάλλον, οι ξένες γλώσσες και το επιχειρηματικό πνεύμα και λαμβάνει υπόψη επίσης τις απαιτήσεις του ραγδαία αναπτυσσόμενου τομέα των υπηρεσιών.

Εκτός από τα πιο πάνω, υιοθετείται σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία, ιδιαίτερα το Διαδίκτυο, τα διαδραστικά υλικά πολυμέσων και τα οπτικοακουστικά μέσα, για να υποκινηθούν οι μαθητές, να προωθηθεί η αυτομάθηση και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα, η ποιότητα και η ποικιλία των προγραμμάτων που προσφέρονται. Η Διεύθυνση ΜΤΕΕ βρίσκεται στο στάδιο της προσαρμογής ή ακόμα και της ανάπτυξης των υλικών διδασκαλίας και εκμάθησης που αξιοποιούν την τεχνολογία της γνώσης και επικοινωνίας.

Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιούνται στα εργαστήρια μιμούνται τον εργασιακό χώρο όσο το δυνατόν περισσότερο έτσι ώστε οι μαθητές να αποκτούν τις εμπειρίες που χρειάζονται για να ενταχθούν ομαλά στην αγορά εργασίας. Κατά συνέπεια, οι μαθητές αναπτύσσουν πολύτιμες πρακτικές δεξιότητες όπως η χρήση εργαλείων, η επισκευή και η συντήρηση εξοπλισμού και οι διαδικασίες ασφάλειας.

Αναθεώρηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων

Η ΜΤΕΕ βρίσκεται στη διαδικασία αναθεώρησης, εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των αναλυτικών προγραμμάτων που προσφέρει, ενώ ταυτόχρονα εκσυγχρονίζει τις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης. Βρίσκεται σε εξέλιξη μια ολοκληρωμένη και επιστημονική αξιολόγηση από εξωτερικούς συμβούλους των αναλυτικών προγραμμάτων που παρέχονται

από τη ΜΤΕΕ. Η αξιολόγηση των αναλυτικών προγραμμάτων της ΜΤΕΕ συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) με ποσό £348 000 (€594 593) (Μέτρο 2.2.2 Βελτίωση και Ενίσχυση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης). Τα αναλυτικά προγράμματα θα αναθεωρηθούν σύμφωνα με τα συμπεράσματα της αξιολόγησης από τους εξωτερικούς συμβούλους. Η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2008.

Πρόσθετα, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας της ΜΤΕΕ, το ΥΠΠ συνεχίζει την πολιτική ανάπτυξης της υποδομής των Τεχνικών Σχολών και της εισαγωγής Νέας Τεχνολογίας στα αναλυτικά προγράμματα της ΜΤΕΕ.

040102 – Σχέση μεταξύ Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Γενικής Εκπαίδευσης

Η υποχρεωτική εκπαίδευση διαρκεί δέκα χρόνια και καλύπτει την προδημοτική εκπαίδευση, τη δημοτική εκπαίδευση (βαθμίδες ένα μέχρι έξι) και την κατώτερη μέση εκπαίδευση στο γυμνάσιο (βαθμίδες επτά μέχρι εννιά). Οι μαθητές γίνονται δεκτοί στην προδημοτική εκπαίδευση από την ηλικία των τεσσάρων χρόνων και οκτώ μηνών. Με την ολοκλήρωση της γυμνασιακής εκπαίδευσης, οι μαθητές λαμβάνουν απολυτήριο. Οι περισσότεροι μαθητές στη δημοτική και μέση εκπαίδευση (86,2%) επιλέγουν τα δημόσια σχολεία τα οποία δημιουργούνται και χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση. Οι υπόλοιποι φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία, τα οποία είναι κυρίως αυτοχρηματοδοτούμενα.

Η ανώτερη μέση εκπαίδευση διαρκεί τρία χρόνια, από τη δέκατη μέχρι τη δωδέκατη βαθμίδα. Υπάρχουν δυο είδη ανώτερης μέσης εκπαίδευσης, το Ενιαίο Λύκειο και οι Τεχνικές Σχολές. Με τη συμπλήρωση της ανώτερης μέσης εκπαίδευσης (γενικής ή τεχνικής και επαγγελματικής) όλοι οι μαθητές λαμβάνουν απολυτήριο, το οποίο τους επιτρέπει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να εισαχθούν σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Κύπρο ή το εξωτερικό.

Το Ενιαίο Λύκειο παρέχει γενική ανώτερη μέση εκπαίδευση. Το αναλυτικό πρόγραμμα του νέου Ενιαίου Λυκείου στοχεύει στο να παρέχει ευρεία βάση γνώσεων και περισσότερη ευελιξία στην επιλογή μαθημάτων. Κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου φοίτησης τους, οι μαθητές ακολουθούν μαθήματα κοινού κορμού, ενώ στο δεύτερο και τρίτο χρόνο της φοίτησης τους μπορούν να επιλέξουν από μια ευρεία ποικιλία μαθημάτων. Οι τεχνικές σχολές παρέχουν δυο κύριες κατευθύνσεις ανώτερης μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ), τη Θεωρητική και την Πρακτική. Στην αρχή του πρώτου χρόνου της φοίτησης τους, οι μαθητές και των δυο κατευθύνσεων επιλέγουν τον κλάδο της προτίμησής τους, από μια επιλογή δεκατριών κλάδων. Ο πρώτος χρόνος είναι κοινός για τους κλάδους κάθε κατεύθυνσης και οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν από μια

ευρεία ποικιλία ειδικοτήτων που προσφέρονται στον κλάδο της επιλογής τους στο δεύτερο και τρίτο χρόνο φοίτησης τους.

Τα μαθήματα γενικής εκπαίδευσης αποτελούν ένα σημαντικό μέρος των προγραμμάτων ΤΕΕ. Ένας σημαντικός αριθμός καθηγητών μέσης γενικής εκπαίδευσης, που διδάσκουν μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, εργοδοτούνται στις Τεχνικές Σχολές. Αντίστοιχα, κάποια τεχνολογικά μαθήματα ενσωματώνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα γενικής εκπαίδευσης και διδάσκονται από καθηγητές των Τεχνικών Σχολών.

Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες που εισήχθησαν στο Εθνικό Σύστημα Εκπαίδευσης είναι η διευκόλυνση της οριζόντιας και κάθετης διακίνησης στην ανώτερη μέση εκπαίδευση. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές που φοιτούν στο Ενιαίο Λύκειο μπορούν, αν επιθυμούν, να εγγραφούν στο δεύτερο χρόνο των Τεχνικών Σχολών νοουμένου ότι θα επιτύχουν σε ειδικές εξετάσεις. Το ίδιο ισχύει και για μαθητές που φοιτούν στις Τεχνικές Σχολές.

Η Γενική Εκπαίδευση και η ΤΕΕ έχουν πολλούς κοινούς στόχους, αφού στοχεύουν στο να παρέχουν τους μαθητές την ευκαιρία να αναπτύξουν ατομικές δεξιότητες, ικανότητες και μοναδικές προσωπικότητες με το να τους προσφέρουν ποικιλία επιλεγόμενων μαθημάτων ειδικού ενδιαφέροντος. Στοχεύουν επίσης στο να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και μάθησης για να βελτιώσουν την αυτοπεποίθησή τους και να τους δώσουν τα εφόδια για να ανταποκριθούν με επιτυχία στους διαφορετικούς ρόλους που αναμένεται να διαδραματίσουν στη ζωή.

Πρόσθετα, προσοντούχοι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού της Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), προσφέρουν στους μαθητές της δημόσιας Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης και της ΤΕΕ καθοδήγηση ώστε να αναπτύξουν προσωπική επίγνωση σε ό,τι αφορά τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και δεξιότητες τους και επομένως να πάρουν τις σωστές αποφάσεις σχετικά με την εκπαίδευση και τη μελλοντική καριέρα τους.

Η Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση παρέχεται επίσης από το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) το οποίο είναι κοινό πρόγραμμα του ΥΠΠ και του Κέντρου Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ). Το ΣΜ απευθύνεται κυρίως σε άτομα που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν τη φοίτησή τους στην ανώτερη μέση εκπαίδευση και τους μαθητές που αποχωρούν από το σύστημα της τυπικής εκπαίδευσης. Το ΣΜ δέχεται άτομα που αποχωρούν από την κανονική εκπαίδευση μεταξύ της όγδοης και δέκατης βαθμίδας. Το ΣΜ διαρκεί δυο χρόνια και προσφέρει συνδυασμό γενικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης στο σχολείο που παρέχεται στις Τεχνικές Σχολές δυο μέρες την εβδομάδα και πρακτική κατάρτιση στη βιομηχανία, τρεις μέρες την εβδομάδα, όπου οι μαθητευόμενοι εργάζονται με αμοιβή.

Τα μαθήματα γενικής εκπαίδευσης διδάσκονται από καθηγητές της μέσης γενικής εκπαίδευσης.

Πίνακας 1: Κατανομή Συμμετεχόντων μεταξύ Ανώτερης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Ανώτερης Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

Σχολική χρονιά	Ανώτερη ΜΤΕΕ	Ανώτερη Μέση Γενική Εκπαίδευση	ΣΥΝ	Ανώτερη ΜΤΕΕ + Σύστημα Μαθητείας	Ανώτερη Μέση Γενική Εκπαίδευση	ΣΥΝ
1990/91	17,1%	82,9%	100%	20,6%	79,4%	100%
1995/96	15,5%	84,5%	100%	17,6%	82,4%	100%
2000/01	14,5%	85,5%	100%	16,2%	83,8%	100%
2005/06	13,3%	86,7%	100%	14,3%	85,7%	100%

040103 – Δομή Πιστοποίησης

Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση

Με την επιτυχή συμπλήρωση των προγραμμάτων της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ), οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) λαμβάνουν απολυτήριο το οποίο είναι ισάξιο με το απολυτήριο που δίνεται από τις δημόσιες σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Το απολυτήριο αυτό δίνει το δικαίωμα στους αποφοίτους να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει την ευθύνη να καθορίζει τα προσόντα που αποκτούνται στις διάφορες ειδικότητες που προσφέρονται στη ΜΤΕΕ.

Τα απολυτήρια εκδίδονται από τις Τεχνικές Σχολές κάτω από την εξουσιοδότηση του ΥΠΠ.

Σύστημα Μαθητείας

Με την επιτυχή συμπλήρωση του διετούς προγράμματος που προσφέρεται από το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ), οι μαθητευόμενοι λαμβάνουν ένα επαγγελματικό δίπλωμα το οποίο τους επιτρέπει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως ημειδικευμένοι εργάτες. Αυτό το δίπλωμα δεν είναι ισάξιο με το απολυτήριο που λαμβάνουν οι απόφοιτοι της Ανώτερης Μέσης Εκπαίδευσης (γενικής ή τεχνικής και επαγγελματικής) και δεν επιτρέπει στους μαθητευόμενους να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Το ΥΠΠ και το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) λειτουργούν από κοινού το Σύστημα Μαθητείας. Το ΥΠΠ έχει την ευθύνη για την επαγγελματική

εκπαίδευση και κατάρτιση των μαθητευομένων και το ΚΕΠΑ έχει την ευθύνη για τη διοίκηση του ΣΜ.

Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Η επιτυχής συμπλήρωση των προγραμμάτων των δημοσίων σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οδηγεί στην απονομή διπλώματος από το συγκεκριμένο ίδρυμα. Με βάση το νόμο 67 (Ι)/96, ο οποίος ρυθμίζει την αναγνώριση προσόντων από ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης, τα διπλώματα που απονέμονται από τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναγνωρίζονται από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) εγκρίνει και επιχορηγεί πολυεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης που οργανώνονται σε συνεργασία με ιδρύματα κατάρτισης, ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης καθώς και την πρακτική κατάρτιση φοιτητών και μαθητών συγκεκριμένων ειδικοτήτων σε δημόσια ιδρύματα δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, η ΑνΑΔ έχει αναπτύξει και θέσει σε εφαρμογή κατά το 2006 τρία σχέδια, τα οποία στοχεύουν στην προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας των Νέων Αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Ανέργων και των Αδρανών Γυναικών. Πρόσθετα, έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα νέο σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων. Όλα αυτά τα σχέδια συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Οι συμμετέχοντες που συμπληρώνουν με επιτυχία τα προγράμματα κατάρτισης λαμβάνουν πιστοποιητικό, με εξαίρεση αυτούς που συμμετέχουν σε ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης.

040104 – Σχολές / Κέντρα Κατάρτισης / Παροχείς

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει την ευθύνη να εφαρμόζει τους νόμους, να υλοποιεί την εκπαιδευτική πολιτική και να διοικεί την εκπαίδευση. Διευθύνει και οργανώνει δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης συμπεριλαμβανομένης τόσο της Γενικής όσο και της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ).

Επίσης, λειτουργεί ιδιωτικός τομέας στη δημοτική, μέση και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όλα τα ιδιωτικά ιδρύματα τα οποία απονέμουν απολυτήρια ή άλλα πιστοποιητικά ή διπλώματα, είναι εγγεγραμμένα και εγκεκριμένα από

το ΥΠΠ. Η εξουσία του ΥΠΠ ασκείται μέσα από διάφορες σχετικές αποφάσεις που λαμβάνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο και νομοθεσίες που ψηφίζει η Βουλή των Αντιπροσώπων. Όλα τα ιδιωτικά ιδρύματα, που απονέμουν απολυτήρια ή άλλα πιστοποιητικά ή διπλώματα, πρέπει να εγκρίνονται από το ΥΠΠ.

Ο βασικός παροχέας Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι το ΥΠΠ και πιο συγκεκριμένα η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ). Η ΜΤΕΕ προσφέρει ένα ευρύ φάσμα τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, αρχικής κατάρτισης και εκπαιδευτικά προγράμματα δια βίου μάθησης τόσο σε αποφοίτους γυμνασίου όσο και σε ενήλικες. Εντάσσεται στο εθνικό σύστημα εκπαίδευσης και διατηρεί στενές σχέσεις με τις επιχειρήσεις και άλλα ιδρύματα κατάρτισης. Η ΜΤΕΕ περιλαμβάνει πρωινά προγράμματα δευτεροβάθμιων σχολών καθώς και απογευματινά και βραδινά μαθήματα.

Η Αρχική ΜΤΕΕ προσφέρεται σε δώδεκα Δημόσιες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (ΤΕΣ) που λειτουργούν στις περιοχές που ελέγχει το κράτος. Υπάρχουν τρεις Σχολές στη Λευκωσία, τρεις στη Λεμεσό, δυο στη Λάρνακα, δυο στην ελεύθερη περιοχή της Αμμοχώστου, μια στην Πάφο και μια στην Πόλη Χρυσοχούς. Υπάρχει επίσης ένα Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Τμήμα στο Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού.

Εκτός από τις σχολές που έχουν αναφερθεί, υπάρχει επίσης μια Εσπερινή Τεχνική Σχολή η οποία λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία από το Σεπτέμβριο του 1999. Τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή είναι ισοδύναμα με τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Κατεύθυνσης που προσφέρονται τα πρωινά. Το αναλυτικό πρόγραμμα σε κάθε κλάδο και ειδικότητα είναι το ίδιο με το αναλυτικό πρόγραμμα του αντίστοιχου κλάδου / ειδικότητας των πρωινών τάξεων, προσαρμοσμένο όμως στα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν τα βραδινά μαθήματα. Η διάρκεια σπουδών κυμαίνεται από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το εκπαιδευτικό επίπεδο των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που απονέμουν οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές.

Πρόσθετα, στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, η ΜΤΕΕ προσφέρει απογευματινά και βραδινά μαθήματα τα οποία καλύπτουν θέματα της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), λόγω της αρμοδιότητας του σε θέματα εργασίας και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, έχει προωθήσει τη δημιουργία επαγγελματικά προσανατολισμένων ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Κέντρο Παραγωγικότητας

Το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) είναι επίσης αναμιγμένο στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στο πλαίσιο του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ). Το Σύστημα Μαθητείας οργανώνεται από κοινού από το ΥΠΠ και το ΚΕΠΑ. Το ΥΠΠ έχει την ευθύνη για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των μαθητευομένων, ενώ το ΚΕΠΑ έχει την ευθύνη για τη διοίκηση του ΣΜ. Το πρόγραμμα διαρκεί δυο χρόνια και συνδυάζει γενική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση η οποία πραγματοποιείται στις Τεχνικές Σχολές για δυο μέρες την εβδομάδα και πρακτική εξάσκηση στη βιομηχανία για τρεις μέρες την εβδομάδα όπου οι μαθητευόμενοι αμείβονται για την εργασία τους.

Άλλα υπουργεία

Επίσης, ένας μικρός αριθμός επαγγελματικών και μεταλυκειακών ιδρυμάτων υπάγονται σε διάφορα υπουργεία, όπως το Υπουργείο Υγείας (ΥΥ), το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ), το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΒΤ), το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) και το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ).

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αρχική επαγγελματική κατάρτιση. Η ΑνΑΔ προωθεί και επιχορηγεί προγράμματα αρχικής κατάρτισης που στοχεύουν στο να γεφυρώσουν το χάσμα ανάμεσα στις ικανότητες των ατόμων που εγκαταλείπουν το εκπαιδευτικό σύστημα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

040105 – Ο Ρόλος των Κοινωνικών Εταίρων και Επιχειρήσεων

Στην Κύπρο υπάρχει μια μακρά παράδοση τριμερών διαβουλεύσεων (κυβέρνηση, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις) και κοινωνικού διαλόγου. Αυτό απεικονίζεται στην ενεργή συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε διάφορα σώματα και επιτροπές.

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ), στο πλαίσιο της επανεξέτασης και προσαρμογής του περιεχομένου των αναλυτικών προγραμμάτων σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της Κυπριακής οικονομίας και βιομηχανίας και λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με τους ακόλουθους φορείς:

- Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Συμβουλευτικές επιτροπές για τους κλάδους / ειδικότητες της ΜΤΕΕ.
- Εργοδοτικές Οργανώσεις.

- Συνδικαλιστικές Οργανώσεις.
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).

Η συνεργασία ανάμεσα στη Διεύθυνση της ΜΤΕΕ και τους πιο πάνω φορείς αναπτύχθηκε στους ακόλουθους τομείς:

- Η εισαγωγή νέων Προγραμμάτων Σπουδών καθώς και νέων κλάδων και ειδικοτήτων στη ΜΤΕΕ.
- Τα επίπεδα και το περιεχόμενο των Προγραμμάτων Σπουδών στη ΜΤΕΕ.
- Η επαγγελματική αποκατάσταση και ανέλιξη των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών.
- Η πρακτική εξάσκηση των τελειοφοίτων μαθητών της Πρακτικής Κατεύθυνσης στη βιομηχανία, έτσι που να γίνεται εμπέδωση και εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που παρέχονται στους μαθητές από το σχολείο.

Συμβουλευτικό Σώμα Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Η σύνθεση του Συμβουλευτικού Σώματος είναι η ακόλουθη:

- Εκπρόσωποι Υπουργείων / Κυβερνητικών Τμημάτων.
- Εκπρόσωποι Ημικρατικών Οργανισμών.
- Εκπρόσωποι του ΕΤΕΚ και Φορέων των Επιστημόνων Μηχανικών.
- Εκπρόσωποι Συνδικαλιστικών Οργανώσεων.
- Εκπρόσωποι Οργανώσεων Καθηγητών και της Συνομοσπονδίας Συνδέσμων Γονέων Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης.
- Εκπρόσωπος του Συνδέσμου Αποφοίτων Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης Κύπρου (ΣΑΜΕΤΕΚ).

Τα μέλη του Συμβουλευτικού Σώματος διορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και η θητεία τους είναι διετής. Ο Πρόεδρος του Συμβουλευτικού Σώματος είναι ο Διευθυντής ΜΤΕΕ.

Συμβουλευτικές Επιτροπές για τους κλάδους και τις ειδικότητες της ΜΤΕΕ

Για περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας μεταξύ της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας και των άλλων φορέων οι οποίοι έχουν σχέση με τους κλάδους / ειδικότητες που λειτουργούν στη ΜΤΕΕ, έχουν συσταθεί Συμβουλευτικές Επιτροπές για τους διάφορους κλάδους και ειδικότητες της ΜΤΕΕ. Οι αρμοδιότητες της Συμβουλευτικής Επιτροπής του κάθε κλάδου / ειδικότητας είναι να:

- Συμβουλεύει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού πάνω σε όλα τα θέματα που αφορούν την εκπαίδευση και την πρακτική εξάσκηση των μαθητών της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη βιομηχανία.
- Συμβουλεύει και υποβάλλει εισηγήσεις για τα προγράμματα σπουδών, τα ωρολόγια και τα αναλυτικά προγράμματα των διαφόρων κλάδων και των ειδικοτήτων των κλάδων που λειτουργούν στις Τεχνικές Σχολές, ιδιαίτερα κατά τον καταρτισμό νέων προγραμμάτων σπουδών και κατά την αναθεώρηση των υφιστάμενων προγραμμάτων σπουδών.
- Συμβουλεύει και υποβάλλει εισηγήσεις για θέματα κτιριακών εγκαταστάσεων και υλικο-τεχνικής υποδομής (εξοπλισμού) του κλάδου και των ειδικοτήτων του κλάδου.
- Συμβάλλει στην καλλιέργεια και την ανάπτυξη σχέσεων και στενής συνεργασίας με τον κόσμο της εργασίας και υποβάλλει τεκμηριωμένες εισηγήσεις επί θεμάτων που έχουν σχέση με την πρακτική εξάσκηση των μαθητών του κλάδου και των ειδικοτήτων του κλάδου στη βιομηχανία.

Τα μέλη της κάθε Συμβουλευτικής Επιτροπής, διορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και η θητεία τους είναι διετής.

Συμμετοχή Κοινωνικών Εταίρων

Οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν επίσης υπό τη συμβουλευτική και καθοδηγητική ιδιότητα στη διαδικασία προγραμματισμού ανάπτυξης, περιλαμβανομένης της ετοιμασίας του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης, του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας, του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013 και της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας "EQUAL".

Ως αποτέλεσμα των διοικητικών διευθετήσεων, οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν επίσης στα ακόλουθα:

- Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα το οποίο συμβουλεύει τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Παγκύπριο Συμβούλιο Παραγωγικότητας.
- Συμβουλευτική Οικονομική Επιτροπή.

Πρόσθετα, οι κοινωνικοί εταίροι ως σημαντικοί φορείς συμμετέχουν συνήθως σε Διοικητικά Συμβούλια οργανισμών τα οποία ασχολούνται με θέματα ανθρώπινου δυναμικού, όπως η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ) και το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ).

Η ΑνΑΔ διοικείται από 13-μελές Διοικητικό Συμβούλιο με τριμερή χαρακτήρα στο οποίο συμμετέχουν αντιπρόσωποι της Κυβέρνησης, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων. Ο τριμελής χαρακτήρας της ΑνΑΔ απεικονίζεται επίσης σε διάφορες επιτροπές οι οποίες ορίζονται από την ΑνΑΔ.

040106 – Προγραμματισμός και Προβλέψεις

Ο κύριος μηχανισμός για την αξιολόγηση των αναγκών κατάρτισης λειτουργεί από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) με την ανάλυση των αλλαγών στην αγορά εργασίας. Το Υπουργείο Οικονομικών (ΥΟ) και το Γραφείο Προγραμματισμού (ΓΠ) παρέχουν προβλέψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι υπεύθυνο για τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών καθώς και των αναγκών ειδικών δεξιοτήτων.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ διεξάγει μελέτες και έρευνες σε θέματα στρατηγικής σημασίας. Αυτές αποτελούν χρήσιμο οδηγό για τη διαμόρφωση της στρατηγικής κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ.

Η ερευνητική δραστηριότητα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάλυση των τάσεων στην αγορά εργασίας με έμφαση σε θέματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, στην παροχή προβλέψεων απασχόλησης, στη λειτουργία της αγοράς κατάρτισης στην Κύπρο, στην ανάλυση της συμμετοχής στην εκπαίδευση και κατάρτιση και στην αξιολόγηση των επιδράσεων των δραστηριοτήτων κατάρτισης.

Η Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ έχει ολοκληρώσει και εκδώσει τρεις μελέτες που παρέχουν προβλέψεις απασχόλησης στην Κύπρο για την περίοδο 2005-2015, τις πιο πρόσφατες από μια σειρά μελετών που παρέχουν αναλύσεις και προβλέψεις για την αγορά εργασίας της Κύπρου.

Η πρώτη μελέτη με τίτλο «Προβλέψεις Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία 2005-2015» παρέχει προβλέψεις απασχόλησης σε 44 επιλεγμένους τομείς και σε 27 επιλεγμένα επαγγέλματα, που περικλείουν το σύνολο της αγοράς εργασίας της Κύπρου.

Η δεύτερη μελέτη με τίτλο «Προβλέψεις Προοπτικών Απασχόλησης σε Ανώτερου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2005-2015» παρέχει προβλέψεις απασχόλησης, αναπτυξιακές ανάγκες και μόνιμες αποχωρήσεις για 104 επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου για την περίοδο 2005-2015. Τα επαγγέλματα αυτά συνήθως απαιτούν πτυχίο πανεπιστημίου ή μεταλυκειακή εκπαίδευση και κατανέμονται στις ακόλουθες τρεις κύριες

επαγγελματικές κατηγορίες: Διευθυντές (13 επαγγέλματα), Πτυχιούχοι (45 επαγγέλματα) και Τεχνικοί Βοηθοί και Ειδικοί Γραφείς (46 επαγγέλματα).

Αντίστοιχα, η τρίτη μελέτη με τίτλο «Προβλέψεις Προοπτικών Απασχόλησης σε Μέσου Επιπέδου Επαγγέλματα στην Κύπρο 2005-2015» παρέχει προβλέψεις απασχόλησης, αναπτυξιακές ανάγκες και μόνιμες αποχωρήσεις για 90 επαγγέλματα μέσου επιπέδου για την περίοδο 2005-2015. Τα επαγγέλματα αυτά συνήθως απαιτούν πτυχίο μέσης εκπαίδευσης και κατανέμονται στις ακόλουθες πέντε επαγγελματικές κατηγορίες: Γραφείς, Δακτυλογράφοι και Ταμίες (16 επαγγέλματα), Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές (13 επαγγέλματα), Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και Ψαράδες (1 επάγγελμα), Τεχνίτες (40 επαγγέλματα) και Χειριστές Μηχανών και Συναρμολογητές (20 επαγγέλματα).

Οι προβλέψεις απασχόλησης 10ετίας προγραμματίζεται να διεξάγονται συστηματικά κάθε τρία χρόνια. Οι επόμενες θα διεξαχθούν το 2008 καλύπτοντας την περίοδο 2008-2018.

Οι μελέτες της ΑνΑΔ που παρέχουν προβλέψεις απασχόλησης διατίθενται ευρέως και αξιοποιούνται από δημόσιες και ιδιωτικές οργανώσεις και φορείς που εμπλέκονται σε θέματα προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού και επαγγελματικής καθοδήγησης των μαθητών.

Υπουργείο Οικονομικών και Γραφείο Προγραμματισμού

Το ΥΟ και το ΓΠ παρέχουν προβλέψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας και διαφόρων τομέων και προβαίνουν σε εισηγήσεις για τις αναγκαίες αλλαγές πολιτικής.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

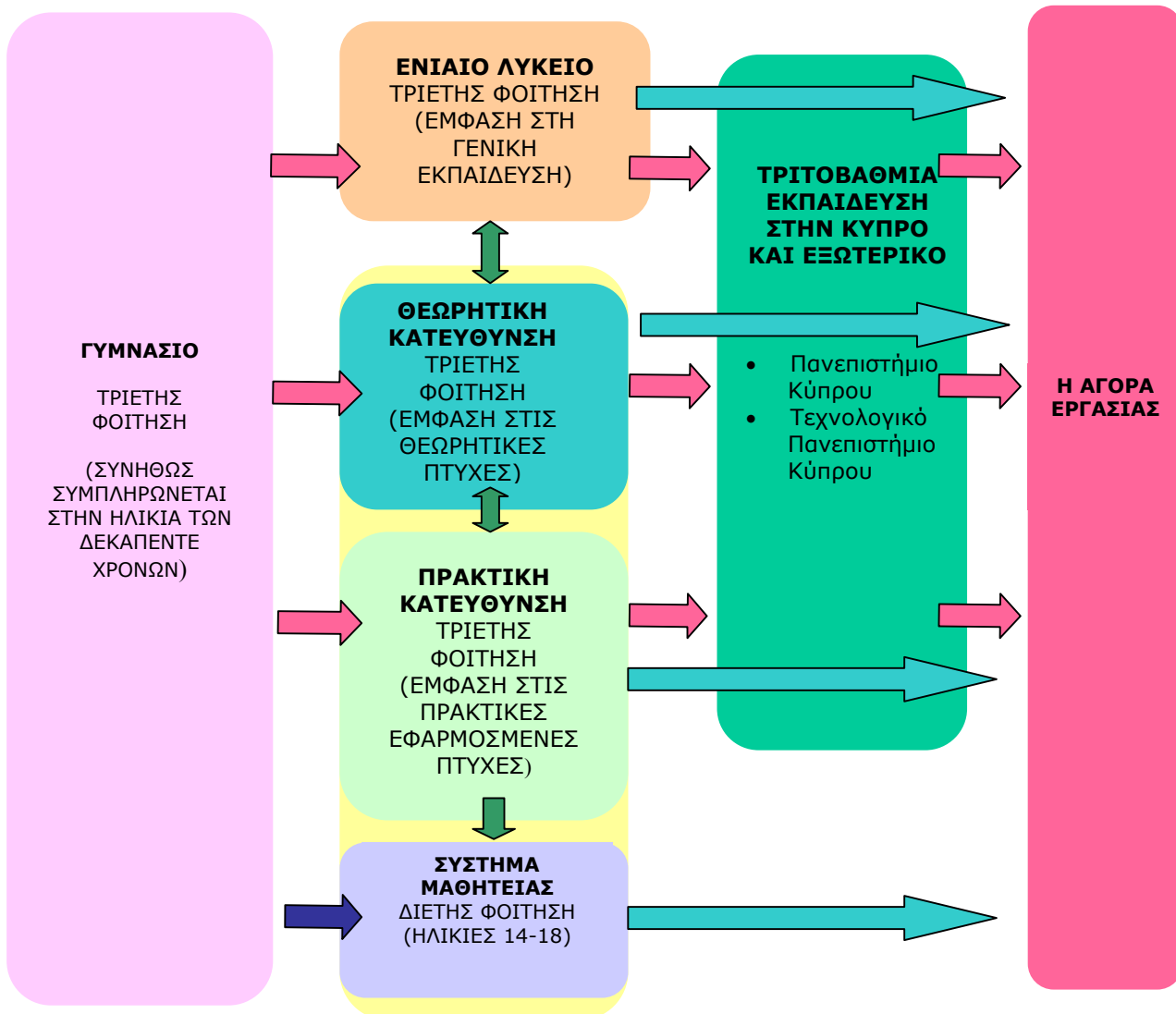
Το ΥΠΠ και ειδικότερα η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) έχει την ευθύνη για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, τον προσδιορισμό του αριθμού των μαθητών σε κάθε κλάδο και ειδικότητα, το σχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος και τον εντοπισμό των αναγκών σε ειδικές δεξιότητες.

Η ΜΤΕΕ, με στόχο τη διεξαγωγή των πιο πάνω εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες της οικονομίας και τις τελευταίες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχει αναπτύξει στενούς δεσμούς με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως Υπουργεία και το ΓΠ, Κοινωνικούς Εταίρους (Εργοδοτικές και Συνδικαλιστικές Οργανώσεις), καθηγητές και τις οργανώσεις τους, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ), το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) και την ΑνΑΔ.

Επιπλέον, για τον καθορισμό του αριθμού θέσεων σε κάθε κλάδο και ειδικότητα λαμβάνονται υπόψη οι επιθυμίες των αποφοίτων γυμνασίου για τους συγκεκριμένους κλάδους και ειδικότητες.

040107 – Σχεδιάγραμμα Κυρίων Διόδων στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Πίνακας 1: Δομή της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

- ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
- Θεωρητική Κατεύθυνση – Μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας
- Πρακτική Κατεύθυνση – Μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας + Μια μέρα την εβδομάδα στη βιομηχανία
- Σύστημα Μαθητείας – Δύο μέρες την εβδομάδα σχολείο + Τρεις μέρες στη βιομηχανία
- Γυμνάσιο – Υποχρεωτική Εκπαίδευση
- Ενιαίο Λύκειο
- Τριτοβάθμια Εκπαίδευση – Μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας ή συνδυασμένα
- Η αγορά εργασίας

0402 – ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Δεν παρέχεται κατώτερη μέση επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο.

040201 – Αναλυτικά Προγράμματα

Δεν ισχύει.

040202 – Αποτελέσματα Μάθησης

Δεν ισχύει.

0403 – ΑΝΩΤΕΡΗ ΜΕΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Στην Κύπρο, τα προγράμματα Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης αρχίζουν να παρέχονται στο ανώτερο μέσο επίπεδο του εκπαιδευτικού συστήματος. Με τη συμπλήρωση της υποχρεωτικής κατώτερης μέσης εκπαίδευσης, οι απόφοιτοι γυμνασίου μπορούν να ακολουθήσουν τη Θεωρητική ή Πρακτική Κατεύθυνση που προσφέρεται από τις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ).

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ) προσφέρει ένα ευρύ φάσμα τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, αρχικής κατάρτισης και επανακατάρτισης, τόσο σε απόφοιτους γυμνασίου όσο και σε ενήλικες. Εντάσσεται στο εθνικό σύστημα εκπαίδευσης και διατηρεί στενές σχέσεις με τις επιχειρήσεις και άλλα ιδρύματα κατάρτισης.

Οι ΤΣ παρέχουν δωρεάν δύο ξεχωριστά τριετή προγράμματα μέσης εκπαίδευσης: τη Θεωρητική Κατεύθυνση και την Πρακτική Κατεύθυνση. Η διάρκεια σπουδών είναι τρία χρόνια για την κάθε κατεύθυνση. Ο πρώτος χρόνος είναι κοινός για τον κλάδο σε κάθε κατεύθυνση και οι μαθητές επιλέγουν την ειδικότητα στον κλάδο της επιλογής τους στο δεύτερο και τρίτο χρόνο σπουδών τους. Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζει μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης. Ο πρώτος και ο δεύτερος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης επίσης παρέχουν εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζουν μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης ενώ ο τρίτος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης συνδυάζει την εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με την πραγματική εργασία αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια μέρα της εβδομάδας όπου ακολουθούν ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

Ο βασικός σκοπός και των δύο κατευθύνσεων της ΜΤΕΕ είναι να ανταποκριθούν στις ακαδημαϊκές και επαγγελματικές ανάγκες των μαθητών. Οι γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούνται βοηθούν τους μαθητές να επιδιώξουν κατάλληλες τεχνικές ή επαγγελματικές θέσεις εργασίας στη βιομηχανία ή να συνεχίσουν την τεχνική ή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Με την επιτυχή συμπλήρωση των προγραμμάτων της ΜΤΕΕ, οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών (Θεωρητικής ή Πρακτικής Κατεύθυνσης) λαμβάνουν απολυτήριο το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που αποκτάται από τις Δημόσιες Σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Το απολυτήριο παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

Η κατανομή του χρόνου διδασκαλίας σε διάφορα μαθήματα, στοχεύει στο να βοηθήσει τους μαθητές της ΜΤΕΕ να αποκτήσουν στέρεες και ευπροσάρμοστες γνώσεις καθώς και δεξιότητες μάθησης και ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να προσαρμόζονται σε μεταβαλλόμενες και απρόβλεπτες συνθήκες. Επιπλέον, στοχεύει στο να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν τις ικανότητες για αναζήτηση, αξιολόγηση, επιλογή και αξιοποίηση βασικών πληροφοριών.

Οι μαθητές επίσης έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν μεθοδολογικές δεξιότητες και να μάθουν να αναλύουν και να λύουν προβλήματα. Επίσης, τους παρέχεται ένα παραγωγικό περιβάλλον το οποίο τους ενθαρρύνει να αναπτύξουν χαρακτηριστικά όπως η δυνατότητα συνεργασίας με άλλους ανθρώπους, η δημιουργικότητα και η αυτοπεποίθηση καθώς και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να ανταποκριθούν με επιτυχία στους διαφορετικούς ρόλους που αναμένεται να διαδραματίσουν στη ζωή.

Τα μαθήματα στα νέα Προγράμματα Σπουδών ταξινομούνται στις ακόλουθες επτά κατηγορίες:

- Μαθήματα Κοινού Κορμού.
- Συναφή Μαθήματα.
- Επιλεγόμενα Μαθήματα.
- Τεχνολογικά / Εργαστηριακά Μαθήματα Κλάδου.
- Τεχνολογικά / Εργαστηριακά Μαθήματα Ειδικότητας.
- Επιλεγόμενα Μαθήματα Ειδικού Ενδιαφέροντος.
- Τοποθέτηση στη βιομηχανία.

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση προσφέρει δεκατρείς κλάδους, οι οποίοι υποδιαιρούνται σε διάφορες ειδικότητες, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Κλάδοι και Ειδικότητες κατά Κατεύθυνση

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ		ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ*	
1	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑ		
	Γενική Μηχανολογία	Θεωρητική	
	Μηχανική Παραγωγής – Εργαλειομηχανές		Πρακτική
	Συγκολλήσεις και Μεταλλικές Κατασκευές		Πρακτική
	Υδραυλικοί, Συστήματα Ψύξης και Κλιματισμού	Θεωρητική	Πρακτική
	Ηλεκτρομηχανολογικός Εξοπλισμός Ξενοδοχείων		Πρακτική
	Μηχανική Αυτοκινήτων	Θεωρητική	Πρακτική
	Ηλεκτρολογία – Ηλεκτρονική Αυτοκινήτων	Θεωρητική	Πρακτική
	Δίκυκλα και Μηχανές Σκαφών		Πρακτική
2	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑ		
	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	Θεωρητική	Πρακτική
	Ηλεκτρονική	Θεωρητική	
	Μηχανική Ηλεκτρονικών Υπολογιστών	Θεωρητική	
	Ηλεκτρικές Μηχανές, Αυτοματισμοί και Συστήματα Ελέγχου	Θεωρητική	Πρακτική
	Οικιακές Συσκευές, Ψύξη και Κλιματισμός		Πρακτική
	Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	Θεωρητική	Πρακτική
3	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ		
	Πολιτική Μηχανική	Θεωρητική	
	Αρχιτεκτονική	Θεωρητική	
	Τοπογραφία	Θεωρητική	
	Δομικά Έργα		Πρακτική
	Βοηθοί Εργαστηρίου		Πρακτική
4	ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ		
	Σχεδιαστές		Πρακτική
5	ΧΗΜΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ		
	Τεχνικοί Χημικής Παραγωγής και Χημικού Εργαστηρίου	Θεωρητική	
6	ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗ - ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΙΑ		
	Σχεδίαση και Κατασκευή Επίπλων	Θεωρητική	
	Ξυλουργική - Επιπλοποιία		Πρακτική

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ		ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ*	
7	ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		
	Γραφικές Τέχνες	Θεωρητική	Πρακτική
	Διακοσμητική	Θεωρητική	Πρακτική
	Κεραμική - Αγγειοπλαστική		Πρακτική
	Αργυροχοΐα - Χρυσοχοΐα		Πρακτική
8	ΕΝΔΥΣΗ		
	Σχεδιαστές Μόδας	Θεωρητική	
	Παραγωγή ειδών ένδυσης		Πρακτική
9	ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΙΑ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
	Υποδηματοποιία και Δερμάτινες Κατασκευές		Πρακτική
10	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΚΟΜΜΩΤΙΚΗ		
	Κομμωτική		Πρακτική
11	ΓΕΩΠΟΝΙΑ		
	Φυτική Παραγωγή		Πρακτική
12	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		
	Υπάλληλοι Τουριστικών Γραφείων και Ξενοδοχείων	Θεωρητική	Πρακτική
	Πωλητές		Πρακτική
	Υπάλληλοι Λογιστηρίων και Τραπεζών	Θεωρητική	
	Ιδιαιτέρες Γραμματείς		Πρακτική
13	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ		
	Μαγειρική - Τραπεζοκομία		Πρακτική

* Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζει μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης. Ο πρώτος και ο δεύτερος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης επίσης παρέχουν εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζουν μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης, ενώ ο τρίτος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης συνδυάζει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με πραγματική εργασία αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια μέρα της εβδομάδας, όπου ακολουθούν ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση προσφέρεται σε δώδεκα Δημόσιες Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές (ΤΕΣ) που λειτουργούν στις περιοχές που ελέγχει το κράτος. Υπάρχουν τρεις Σχολές στη Λευκωσία, τρεις στη Λεμεσό, δύο στη Λεμεσό, δύο στη Λάρνακα, δύο στην ελεύθερη περιοχή της Αμμοχώστου, μια στην Πάφο και μια στην Πόλη Χρυσοχούς. Υπάρχει επίσης ένα Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Τμήμα στο Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού.

Εκτός από τις δώδεκα Τεχνικές Σχολές που λειτουργούν τα πρωινά, υπάρχει επίσης η Εσπερινή Τεχνική Σχολή, η οποία λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία. Τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται είναι ισοδύναμα με τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που προσφέρονται τα πρωινά. Το αναλυτικό πρόγραμμα σε κάθε κλάδο / ειδικότητα είναι το ίδιο με το αναλυτικό πρόγραμμα του αντίστοιχου κλάδου / ειδικότητας των πρωινών τάξεων, προσαρμοσμένο όμως στα χαρακτηριστικά των μαθητών που παρακολουθούν βραδινές τάξεις. Η διάρκεια σπουδών κυμαίνεται από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το εκπαιδευτικό επίπεδο αυτών που ενδιαφέρονται να φοιτήσουν στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που απονέμουν οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές. Το απολυτήριο παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

Τομεακές Δίοδοι Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ανώτερη Μέση Εκπαίδευση

Κάθε Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή προσφέρει ένα ευρύ φάσμα κλάδων το οποίο καλύπτει διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τους κλάδους που προσφέρονται σε κάθε Τεχνική Σχολή.

Πίνακας 2: Κλάδοι που προσφέρονται σε κάθε Τεχνική Σχολή

	Μηχανολογία	Ηλεκτρολογία	Πολιτική Μηχανική και Αρχιτεκτονική	Σχεδιαστές	Χημική Τεχνολογία	Ξυλουργική - Επιπλοποιία	Καλλιτεχνικές Σπουδές	Ενδυση	Υποδηματοποιία και Δερμάτινες Κατασκευές	Αισθητική - Κομμωτική	Γεωπονία	Υπηρεσίες	Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Τέχνες
Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας	*	*	*	*		*	*						*
Τεχνική Σχολή "Μακάριος Γ΄" Λευκωσίας	*	*	*	*	*		*	*	*			*	*
Β΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας		*			*			*				*	

	Μηχανολογία	Ηλεκτρολογία	Πολιτική Μηχανική και Αρχιτεκτονική	Σχεδιαστές	Χημική Τεχνολογία	Ξυλουργική - Επιπλαποιία	Καλλιτεχνικές Σπουδές	Ενδυση	Υποδηματοποιία και Δερμάτινες Κατασκευές	Αισθητική - Κομμωτική	Γεωπονία	Υψηροίσιες	Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Τέχνες
Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού	*	*				*	*					*	
Β΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού		*	*	*	*	*		*					
Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού		*					*					*	*
Διανέλλειος Τεχνική Σχολή Λάρνακας		*				*		*					*
Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου Λάρνακας	*		*	*	*		*					*	
Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου	*											*	*
Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αυγόρου	*	*								*			
Τεχνική Σχολή Πάφου	*	*	*	*	*	*	*	*				*	*
Τεχνική Σχολή Πόλης Χρυσοχούς			*					*				*	*
Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού – Ξενοδοχειακό και Επισιτιστικό Τμήμα													*

Πίνακας 3: Ποσοστά συμμετοχής στην Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση

Σχολική χρονιά	Ανώτερη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση			
	Ποσοστά συμμετοχής πληθυσμού ηλικίας 15-20 χρονών		Ποσοστά συμμετοχής πληθυσμού ηλικίας 15-17 (πιο σχετική ομάδα ηλικίας)	
	Συνολικά ⁽¹⁾	Καθαρά ⁽²⁾	Συνολικά ⁽¹⁾	Καθαρά ⁽²⁾
1990/91	8,8%	Μ/δ	12,2%	Μ/δ
1995/96	11,0%	Μ/δ	13,7%	Μ/δ
2000/01	9,9%	6,7%	13,0%	11,3%
2005/06	9,6%	6,3%	13,1%	11,3%

(1) Συνολικά ποσοστά συμμετοχής: Ο συνολικός αριθμός μαθητών σε προγράμματα ανεξαρτήτως ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό στη συγκεκριμένη ομάδα ηλικίας.

(2) Καθαρά ποσοστά συμμετοχής: Ο συνολικός αριθμός μαθητών σε προγράμματα στη συγκεκριμένη ομάδα ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό στη συγκεκριμένη ομάδα ηλικίας.

Μ/δ : Μη διαθέσιμα

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Οι εγγραφές στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση το 2005/2006 περιλαμβάνουν 1.069 μαθητές στη Θεωρητική Κατεύθυνση και 3.327 μαθητές στην Πρακτική Κατεύθυνση συμπεριλαμβανομένων των βραδινών μαθημάτων. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών στις ανώτερες δευτεροβάθμιες σχολές το 2005/2006 ήταν 33.158. Μόνο 13,3%, ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες, είναι εγγραφές στην τεχνική / επαγγελματική εκπαίδευση.

Οι Πίνακες 4-6 παρουσιάζουν τον αριθμό συμμετεχόντων στην Ανώτερη Μέση Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο το 1995/96, 2000/2001 και 2005/2006 αντίστοιχα. Ο Πίνακας 7 παρουσιάζει τον αριθμό των μαθητών σε τεχνικές σχολές κατά κατεύθυνση, τύπο σχολής, τάξη και κλάδο σπουδών το 2005/2006.

Πίνακας 4: Αριθμός συμμετεχόντων στην Ανώτερη Μέση Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο 1995/96 (δεν περιλαμβάνει τις εσπερινές τεχνικές σχολές)

	Σύνολο	<14	15	16	17	18	>19
Άνδρες	3.512	186	1.192	1.109	871	135	19
Γυναίκες	897	50	296	268	219	55	9
Σύνολο	4.409	236	1.488	1.377	1.090	190	28

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (1997), Στατιστικές της Εκπαίδευσης 1996.

Πίνακας 5: Αριθμός συμμετεχόντων στην Ανώτερη Μέση Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο 2000/2001 (δεν περιλαμβάνει τις εσπερινές τεχνικές σχολές)

	Σύνολο	<14	15	16	17	18	19	>20	Δ/α
Ανδρες	3.748	174	1.032	1.243	1.056	219	24	0	0
Γυναίκες	731	29	172	232	223	65	8	1	1
Σύνολο	4.479	203	1.204	1.475	1.279	284	32	1	1

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2003), Στατιστικές της Εκπαίδευσης 2001.

Πίνακας 6: Αριθμός συμμετεχόντων στην Ανώτερη Μέση Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο 2005/2006 (δεν περιλαμβάνει τις εσπερινές τεχνικές σχολές)

	Σύνολο	<14	15	16	17	18	19	>20	Δ/α
Ανδρες	3.564	136	1.054	1.138	989	199	39	6	3
Γυναίκες	691	22	155	220	192	79	17	6	0
Σύνολο	4.255	158	1.209	1.358	1.181	278	56	12	3

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 7: Αριθμός μαθητών σε τεχνικές σχολές κατά κατεύθυνση, τύπο σχολής, τάξη και κλάδο σπουδών, 2005/2006

Κατεύθυνση, τύπος σχολής, τάξη και κλάδος σπουδών	Τάξη 1	Τάξη 2	Τάξη 3	Τάξη 4	Συν.
Θεωρητική Κατεύθυνση					
Δημόσια					
Γενική Μηχανολογία	97	43	33	0	173
Μηχανική Αυτοκινήτων	0	35	50	0	85
Ηλεκτρολογία και Ηλεκτρονική Αυτοκινήτων	0	15	0	0	15
Ηλεκτρολογία	213	25	30	0	268
Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	0	20	20	0	40
Μηχανική Ηλεκτρονικών Υπολογιστών	0	47	43	0	90
Ηλεκτρικές Μηχανές, Αυτοματισμοί και Συστήματα Ελέγχου	0	15	7	0	22

Κατεύθυνση, τύπος σχολής, τάξη και κλάδος σπουδών	Τάξη 1	Τάξη 2	Τάξη 3	Τάξη 4	Συν.
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	0	21	16	0	37
Γενική Πολιτική Μηχανική/Αρχιτεκτονική	46	25	11	0	82
Πολιτική Μηχανική	18	5	18	0	41
Αρχιτεκτονική	0	14	2	0	21
Ξυλουργική-Επιπλοποιία	12	0	0	0	12
Σχέδιο Μόδας	8	9	0	0	17
Καλλιτεχνικές Σπουδές	23	10	7	0	40
Γραφικές Τέχνες	22	16	8	0	46
Διακοσμητική	0	8	8	0	16
Ξενοδοχειακές και Τουριστικές Υπηρεσίες	9	0	0	0	9
Μαγειρική και Τραπεζοκομία	55	0	0	0	55
Σύνολο	503	308	258	0	1069
Πρακτική Κατεύθυνση					
Δημόσια					
Γενική Μηχανολογία	375	34	16	0	425
Υδραυλικά, Θερμικά και Ψυκτικά Συστήματα	0	95	96	0	191
Συγκολλήσεις και Μεταλλικές Κατασκευές	0	19	13	0	32
Ηλεκτρομηχανολογικός Εξοπλισμός Ξενοδοχείων	0	0	10	0	10
Μηχανική Αυτοκινήτων	10	127	115	8	260
Ηλεκτρολογία και Ηλεκτρονική Αυτοκινήτων	33	61	27	0	121
Δίκυκλα και Μηχανές Σκαφών	0	11	17	0	28
Γενική Ηλεκτρολογία	161	26	20	0	207
Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	5	100	82	8	195
Ηλεκτρικές Μηχανές, Αυτοματισμοί και Συστήματα Ελέγχου	0	43	21	0	64
Οικιακές Συσκευές, Ψύξη και Κλιματισμός	0	78	74	0	152
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	0	34	56	0	90
Πολιτική Μηχανική/Αρχιτεκτονική	51	9	8	0	68
Οικοδομική	19	46	37	0	102
Σχεδιαστές	24	13	15	0	52
Ξυλουργική-Επιπλοποιία	20	44	32	0	96
Σχέδιο Μόδας	11	12	11	0	34
Γενικές Καλλιτεχνικές Σπουδές	54	42	23	0	119

Κατεύθυνση, τύπος σχολής, τάξη και κλάδος σπουδών	Τάξη 1	Τάξη 2	Τάξη 3	Τάξη 4	Συν.
Γραφικές Τέχνες	38	30	25	0	93
Διακόσμηση	0	16	32	0	49
Αργυροχοία-Χρυσοχοία	0	6	12	0	18
Φυτική παραγωγή	8	7	0	0	15
Υπηρεσίες	18	11	0	0	29
Ξενοδοχειακές και Τουριστικές Υπηρεσίες	14	52	32	0	98
Ιδιαιτέρες Γραμματείες	17	52	32	0	31
Ξενοδοχειακά	47	0	0	0	47
Μαγειρική και Τραπεζοκομία	179	232	234	7	652
Ιδιωτική					
Ξενοδοχειακά	5	6	4	0	15
Ιδιαιτέρες Γραμματείες	4	2	4	0	10
Αισθητική και Κομμωτική	9	6	9	0	24
Σύνολο	1078	1145	1012	0	3327

* Η Τάξη 4 αναφέρεται στις Εσπερινές Τεχνικές Σχολές. Οι Τάξεις 1, 2 3 αναφέρονται στις τρεις χρονιές που διαρκούν οι κλάδοι σπουδών.

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

040301 – Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής

Τα απαιτούμενα προσόντα για εισδοχή στην Ανώτερη Μέση Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση, που προσφέρεται στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) και στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή, καθορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Το ελάχιστο προσόν που απαιτείται για εισδοχή στις Τεχνικές Σχολές είναι η επιτυχής συμπλήρωση της Κατώτερης Μέσης Εκπαίδευσης (βαθμίδα 9). Οι εγγραφές γίνονται χωρίς εξετάσεις.

Παρόλο που ορισμένοι κλάδοι σπουδών δεν είναι διαθέσιμοι σε όλες τις Τεχνικές Σχολές, εντούτοις οι περισσότεροι κλάδοι είναι διαθέσιμοι σε κάθε επαρχία των περιοχών που ελέγχει το κράτος (βλέπε Πίνακα 2, Κλάδοι που προσφέρονται σε κάθε Τεχνική Σχολή, πεδίο 0403).

04030101 – Ενθάρρυνση Συμμετοχών

Με σκοπό την ενθάρρυνση συμμετοχών στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ), ιδρύθηκε το 1999 Εσπερινή Τεχνική Σχολή που λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της Α΄ Τεχνικής Σχολής στη Λευκωσία. Τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται είναι ισοδύναμα με τα προγράμματα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που

προσφέρονται τα πρωινά. Το αναλυτικό πρόγραμμα σε κάθε κλάδο / ειδικότητα είναι το ίδιο με το αναλυτικό πρόγραμμα του αντίστοιχου κλάδου / ειδικότητας των πρωινών τάξεων, προσαρμοσμένο όμως στα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες των μαθητών που παρακολουθούν τα βραδινά μαθήματα. Η διάρκεια σπουδών κυμαίνεται από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το εκπαιδευτικό επίπεδο αυτών που ενδιαφέρονται να φοιτήσουν στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που απονέμουν οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές. Το απολυτήριο παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

Ένα άλλο μέτρο που λήφθηκε για να καταστήσει τη ΜΤΕΕ περισσότερο ελκυστική στους μαθητές και επομένως να ενθαρρύνει τη συμμετοχή είναι η εισαγωγή νέων ειδικοτήτων η οποία είναι μια από τις κυριότερες καινοτομίες που περιλαμβάνονται στην πρόσφατη αναθεώρηση του αναλυτικού προγράμματος της ΜΤΕΕ.

Μερικές από τις νέες ειδικότητες που έχουν εισαχθεί είναι:

- Ηλεκτρολογία / Ηλεκτρονική Αυτοκινήτων.
- Δίκυκλα και Μηχανές Σκαφών.
- Ηλεκτρικές Μηχανές, Αυτοματισμοί και Συστήματα Ελέγχου.
- Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες.
- Αρχιτεκτονική.
- Σχεδίαση και Κατασκευή Επίπλων.
- Υπάλληλοι Λογιστηρίων και Τραπεζών.
- Ιδιαιτέρες Γραμματείες.

Τέλος, οι ξένοι μαθητές, που αντιμετωπίζουν δυσκολία στην παρακολούθηση των προγραμμάτων της ΜΤΕΕ εξαιτίας της γλώσσας, μπορούν, αν επιθυμούν, να παρακολουθήσουν τάξεις που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές ως απλοί παρατηρητές έτσι ώστε να έχουν δικαίωμα να εγγραφούν στην επόμενη τάξη ως κανονικοί μαθητές, νοουμένου ότι θα επιτύχουν στις ειδικές εισαγωγικές εξετάσεις.

040302 – Αναλυτικά Προγράμματα

Η ανάπτυξη των αναλυτικών προγραμμάτων είναι μια συλλογική προσπάθεια στην οποία εμπλέκονται το προσοντούχο προσωπικό της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ), εμπειρογνώμονες από άλλα ιδρύματα κατάρτισης, μέλη του Συμβουλευτικού Σώματος Τεχνικής

Εκπαίδευσης, Συνδικαλιστικές και Εργοδοτικές Οργανώσεις. Το αναλυτικό πρόγραμμα εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο προτού εφαρμοστεί.

Η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ) στο πλαίσιο της επανεξέτασης και προσαρμογής του περιεχομένου των αναλυτικών προγραμμάτων σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της Κυπριακής οικονομίας και βιομηχανίας και λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με τους ακόλουθους φορείς:

- Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Συμβουλευτικές επιτροπές για τους κλάδους / ειδικότητες της ΜΤΕΕ.
- Εργοδοτικές Οργανώσεις.
- Συνδικαλιστικές Οργανώσεις.
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).

Η συνεργασία ανάμεσα στη Διεύθυνση της ΜΤΕΕ και τους πιο πάνω φορείς αναπτύχθηκε στους ακόλουθους τομείς:

- Η εισαγωγή νέων Προγραμμάτων Σπουδών.
- Η εισαγωγή νέων κλάδων ειδικοτήτων.
- Τα επίπεδα και το περιεχόμενο των Προγραμμάτων Σπουδών.
- Η επαγγελματική αποκατάσταση και ανέλιξη των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών.
- Η πρακτική εξάσκηση των τελειοφοίτων μαθητών της Πρακτικής Κατεύθυνσης.

Η Μεταρρύθμιση, Αναδιάρθρωση και Εκσυγχρονισμός της ΜΤΕΕ του 2001

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) έχει διαμορφώσει μια πρόταση για μεταρρύθμιση της ΜΤΕΕ, η οποία εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Αύγουστο του 2000 και η υλοποίηση της άρχισε το Σεπτέμβριο του 2001.

Η μεταρρύθμιση της ΜΤΕΕ εστιάζεται στα αναθεωρημένα αναλυτικά προγράμματα, τα οποία παρέχουν στους μαθητές τη γνώση και τις δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να:

- Ενταχθούν ομαλά στην αγορά εργασίας και την κοινωνία.

- Ανταγωνιστούν με επιτυχία για μια θέση σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Κύπρο ή στο εξωτερικό.
- Συμμετέχουν στη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση και να μάθουν να προσαρμόζονται σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο.

Τα αναθεωρημένα προγράμματα σπουδών περιλαμβάνουν έναν σημαντικό αριθμό καινοτομιών οι οποίες βοηθούν στους σπουδαστές να λαμβάνουν τις αποτελεσματικές και ώριμες αποφάσεις σχετικά με το είδος γνώσεων και δεξιοτήτων που θα επιθυμούσαν να αποκτήσουν. Μερικές από τις σημαντικότερες καινοτομίες είναι οι ακόλουθες:

- Κοινό πρώτο έτος σπουδών κατά κλάδο και κατεύθυνση.
- Εισαγωγή επιλογής θεμάτων που προσφέρονται στον κλάδο της επιλογής των μαθητών στο δεύτερο και τρίτο χρόνο σπουδών τους.
- Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας.
- Αναβάθμιση της γενικής εκπαίδευσης.
- Εισαγωγή οριζόντιας και κάθετης διακίνησης στο εκπαιδευτικό σύστημα ανώτερης μέσης εκπαίδευσης.
- Εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων.
- Εισαγωγή επιλεγόμενων μαθημάτων ειδικού ενδιαφέροντος.

Αναθεώρηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων

Η ΜΤΕΕ βρίσκεται στη διαδικασία αναθεώρησης, εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των αναλυτικών προγραμμάτων που προσφέρει, ενώ ταυτόχρονα εκσυγχρονίζει τις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης. Βρίσκεται σε εξέλιξη μια ολοκληρωμένη και επιστημονική αξιολόγηση από εξωτερικούς συμβούλους των αναλυτικών προγραμμάτων που παρέχονται από τη ΜΤΕΕ. Η αξιολόγηση των αναλυτικών προγραμμάτων της ΜΤΕΕ συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) με ποσό £348 000 (€594 593) (Μέτρο 2.2.2 Βελτίωση και Ενίσχυση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης). Τα αναλυτικά προγράμματα θα αναθεωρηθούν σύμφωνα με τα συμπεράσματα της αξιολόγησης από τους εξωτερικούς συμβούλους. Η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2008.

Πρόσθετα, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και ελκυστικότητας της ΜΤΕΕ, το ΥΠΠ συνεχίζει την πολιτική ανάπτυξης της υποδομής των Τεχνικών Σχολών και της εισαγωγής Νέας Τεχνολογίας στα αναλυτικά προγράμματα της ΜΤΕΕ.

04030201 – Περιεχόμενο και Παράδοση

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ), λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική και το ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας της Κύπρου, προσφέρει ένα ευρύ φάσμα ειδικοτήτων στους διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Οι διάφοροι κλάδοι / ειδικότητες προσφέρονται σε δύο κατευθύνσεις, τη Θεωρητική και την Πρακτική. Τα προγράμματα των δύο κατευθύνσεων στοχεύουν στην προσφορά ενός ισορροπημένου προγράμματος γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης το οποίο προετοιμάζει τους μαθητές:

- Να εργοδοτηθούν στη βιομηχανία, ή
- Να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο ή το εξωτερικό.

Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζει μαθήματα γενικής εκπαίδευσης με τεχνολογικά και εργαστηριακά μαθήματα.

Ο πρώτος και ο δεύτερος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης επίσης παρέχουν εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζουν μαθήματα γενικής εκπαίδευσης με τεχνολογικά και εργαστηριακά μαθήματα ενώ ο τρίτος χρόνος σπουδών της Πρακτικής Κατεύθυνσης συνδυάζει την εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με την πραγματική εργασία αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται στη βιομηχανία για μια μέρα την εβδομάδα (επτά περιόδους διδασκαλίας την εβδομάδα), όπου ακολουθούν ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης. Τα προγράμματα πρακτικής κατάρτισης στη βιομηχανία στοχεύουν στην παροχή στους τελειόφοιτους μαθητές της Πρακτικής Κατεύθυνσης πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων στην ειδικότητά τους, κάτω από πραγματικές συνθήκες εργασίας και σύμφωνα με εγκεκριμένα αναλυτικά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά συμβάλλουν στη:

- Βελτίωση της επαγγελματικής κατάρτισης των μαθητών, για ομαλή μετάβασή τους από το σχολείο στον κόσμο της εργασίας.
- Εμπέδωση και εφαρμογή από τους μαθητές των γνώσεων και δεξιοτήτων που παρέχονται στις Τεχνικές Σχολές.
- Υποβοήθηση των μαθητών, ώστε να αναπτύξουν επαγγελματική συνείδηση, νοοτροπίες και αξίες, που απαιτούνται για αποτελεσματική απασχόληση και αρμονική ένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο.
- Ανάπτυξη στενότερων δεσμών μεταξύ της σχολικής εκπαίδευσης και της πρακτικής κατάρτισης.

Τα προγράμματα που προσφέρονται περιλαμβάνουν μια ποικιλία από κλάδους στη Θεωρητική και Πρακτική Κατεύθυνση. Παραδείγματα των κλάδων που προσφέρονται είναι η Μηχανολογία, Ηλεκτρολογία, Οικοδομική και Πολιτική Μηχανική, Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Τέχνες, Σχέδιο Μόδας, Γραφικές Τέχνες και Διακοσμητική και άλλοι κλάδοι. Η μεγάλη πλειοψηφία των κλάδων προσφέρονται τόσο στη Θεωρητική όσο και στην Πρακτική Κατεύθυνση. Περισσότερες πληροφορίες φαίνονται στον Πίνακα 1 στο 0403.

Η κατανομή του χρόνου διδασκαλίας σε διάφορα μαθήματα, στοχεύει στο να βοηθήσει τους μαθητές της ΜΤΕΕ να αποκτήσουν στέρεες και ευπροσάρμοστες γνώσεις καθώς και δεξιότητες μάθησης και ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να προσαρμόζονται σε μεταβαλλόμενες και απρόβλεπτες συνθήκες. Επιπλέον, στοχεύει στο να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν τις ικανότητες για αναζήτηση, αξιολόγηση, επιλογή και αξιοποίηση βασικών πληροφοριών.

Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει σειρές μαθημάτων σε μια ποικιλία από ειδικότητες, με έμφαση σε γενικά μαθήματα και επιστήμες, τα οποία αποτελούν το 58% του συνολικού προγράμματος. Ο υπόλοιπος χρόνος (42%) κατανέμεται σε μαθήματα τεχνολογίας και εργαστηρίου. Ειδικότερα, οι 35 περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα κατανέμονται ως ακολούθως: 30% σε γενικά μαθήματα που περιλαμβάνουν Θρησκευτικά, Νέα Ελληνικά, Γλώσσες, Ιστορία και Φυσική αγωγή, 28% αφιερώνεται σε συναφή μαθήματα τα οποία περιλαμβάνουν μαθηματικά, φυσική, χημεία και ηλεκτρονικούς υπολογιστές, 22% αφιερώνεται στην Τεχνολογία και στο Σχέδιο και 20% του χρόνου διδασκαλίας αφιερώνεται σε πρακτική εξάσκηση σε εργαστήρια.

Στα μαθήματα της Πρακτικής Κατεύθυνσης, ειδική έμφαση δίνεται σε δεξιότητες τεχνολογίας και εργαστηρίου με κατανομή χρόνου 57,5%. Το υπόλοιπο 42,5% αφιερώνεται σε μαθήματα γενικής εκπαίδευσης. Ακολουθώντας ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης, οι τελειόφοιτοι μαθητές της Πρακτικής Κατεύθυνσης τοποθετούνται σε εγκεκριμένες επιχειρήσεις για μια μέρα την εβδομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του τελευταίου χρόνου.

Οι 35 περίοδοι διδασκαλίας κάθε εβδομάδα για τα δύο πρώτα χρόνια σπουδών κατανέμονται ως ακολούθως: 25% για γενικά μαθήματα, 17,5% για συναφή μαθήματα, 20% για μαθήματα τεχνολογίας και σχεδίου και 37.5% για πρακτική εξάσκηση σε εργαστήρια. Κατά τη διάρκεια του τρίτου και τελευταίου χρόνου των μαθητών της Πρακτικής Κατεύθυνσης παρακολουθούν μαθήματα στο σχολείο μόνο για τέσσερις μέρες την εβδομάδα ενώ διαθέτουν την υπόλοιπη μια μέρα στη βιομηχανία. Ως αποτέλεσμα ο χρόνος διδασκαλίας σε όλα τα μαθήματα μειώνεται αναλογικά ώστε η κατανομή γίνεται 15% για τα γενικά μαθήματα, 10,5% για τα συναφή μαθήματα, 12% για την τεχνολογία και το σχέδιο, 22,5%

για την πρακτική εξάσκηση σε εργαστήρια στο σχολείο και 40% για την πρακτική εξάσκηση στη βιομηχανία.

Τα μαθήματα που συμπεριλαμβάνονται στα αναθεωρημένα προγράμματα σπουδών ταξινομούνται στις ακόλουθες επτά κατηγορίες:

- Μαθήματα Κοινού Κορμού.
- Συναφή Μαθήματα.
- Επιλεγόμενα Μαθήματα.
- Τεχνολογικά / Εργαστηριακά Μαθήματα Κλάδου.
- Τεχνολογικά / Εργαστηριακά Μαθήματα Ειδικότητας.
- Επιλεγόμενα Μαθήματα Ειδικού Ενδιαφέροντος.
- Τοποθέτηση στη Βιομηχανία.

Επιλεγόμενα Μαθήματα

Τα αναλυτικά προγράμματα της ΜΤΕΕ προσφέρουν στους μαθητές την ευκαιρία να επιλέξουν μαθήματα που τους ενδιαφέρουν και που στοχεύουν στην ενίσχυση της γενικής, πολιτιστικής, κοινωνικής, περιβαλλοντικής, επιστημονικής και τεχνικής / επαγγελματικής εκπαίδευσής τους. Οι τέσσερις περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα που διατίθενται σε επιλεγόμενα μαθήματα προσθέτονται στις περιόδους που διατίθενται στα συναφή μαθήματα και σχεδιάζεται ένα ομοιόμορφο αναλυτικό πρόγραμμα.

Επιλεγόμενα Μαθήματα Ειδικού Ενδιαφέροντος

Στο δεύτερο χρόνο σπουδών τους, οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν ένα Μάθημα Ειδικού Ενδιαφέροντος, δηλαδή ένα μάθημα που δεν περιλαμβάνεται στο τυποποιημένο πρόγραμμα σπουδών και του οποίου η διάρκεια είναι μια περίοδος την εβδομάδα. Τα Επιλεγόμενα Μαθήματα Ειδικού Ενδιαφέροντος δίνουν στους μαθητές την ευκαιρία να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να ικανοποιήσουν τις ατομικές κλίσεις και ταλέντα τους.

Πληροφορική

Αυτό το μάθημα εισαγάγει τους μαθητές στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, προκειμένου να είναι σε θέση να τους αξιοποιήσουν ως εργαλεία καθώς και ως μέσο εκμάθησης. Ειδικότερα, εξοικειώνει τους μαθητές με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές σε σημείο που να μπορούν να τους χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά στην καθημερινή ζωή τους. Κατά συνέπεια, οι μαθητές θα εξοπλιστούν επαρκώς για μια κοινωνία που επηρεάζεται όλο και περισσότερο από την προηγμένη τεχνολογία των ηλεκτρονικών υπολογιστών και της πληροφορικής.

Οι επτά κατηγορίες μαθημάτων και ο χρόνος διδασκαλίας που διατίθεται σε κάθε κατηγορία παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Κατηγορίες μαθημάτων και χρόνος διδασκαλίας κατά κατεύθυνση.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ¹			ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ¹		
	A ²	B ²	Γ ²	A ²	B ²	Γ ²
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΟΥ ΚΟΡΜΟΥ						
Θρησκευτικά	1	1	1	1	1	1
Νέα Ελληνικά	4	4	4	4	4	4
Ιστορία και Αγωγή του Πολίτη	1	1	1	1	1	1
Πληροφορική	2	-	-	2	-	-
Φυσική Αγωγή	1	1	1	1	1	1
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΟΔΩΝ	9	7	7	9	7	7
ΣΥΝΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ						
Μαθηματικά	4	4	4	2	2	2
Φυσική	3	4	4	2	2	2
Χημεία	1	1	1	1	1	1
Αγγλικά	3	2	2	3	2	2
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΟΔΩΝ	11	11	11	8	7	7
ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	-	4	4	-	4	4
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΛΑΔΟΥ	15	-	-	18	-	-
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	-	12	13	-	16	10
ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	-	1	-	-	1	-
Εικαστικές Τέχνες						
Μουσική						
Θέατρο						
Αστρονομία						
Ευρωπαϊκός Πολιτισμός						

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ¹			ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ¹		
	A ²	B ²	Γ ²	A ²	B ²	Γ ²
Χρήση Βιβλιοθήκης						
Αθλοπαιδιές						
Χορός						
ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	-	-	-	-	-	7
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΟΔΩΝ	35	35	35	35	35	35

¹ Η Θεωρητική Κατεύθυνση παρέχει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζει μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης. Ο πρώτος και ο δεύτερος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης επίσης παρέχουν εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας και συνδυάζουν μαθήματα γενικής εκπαίδευσης, τεχνολογικής εκπαίδευσης και εργαστηριακής εξάσκησης, ενώ ο τρίτος χρόνος της Πρακτικής Κατεύθυνσης συνδυάζει εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με πραγματική εργασία αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια μέρα της εβδομάδας, όπου ακολουθούν ένα πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

² Α, Β, Γ αναφέρονται στις χρονιές 1,2 και 3 των σπουδών τους.

Η φιλοσοφία των προγραμμάτων της ΜΤΕΕ δίνει έμφαση στο βαθμό της ανεξαρτησίας και της συμπληρωματικότητας της θεωρίας με την πρακτική και στοχεύει στη διευκόλυνση της επίτευξης των στόχων του προγράμματος. Όσον αφορά τις πρακτικές δεξιότητες και τη διδασκαλία σχετικών τεχνολογικών θεμάτων, τα προγράμματα παραδίδονται σε επαρκώς εξοπλισμένα εργαστήρια και αίθουσες διδασκαλίας. Τα μαθήματα γενικών γνώσεων προσφέρονται σε κανονικές αίθουσες διδασκαλίας. Υπάρχουν σχέδια για βελτίωση των εγκαταστάσεων των Τεχνικών Σχολών για να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική και ευχάριστη εμπειρία εκμάθησης.

Πρόσθετα δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να αποκτήσουν μεθοδολογικές δεξιότητες και να μάθουν να αναλύουν και να επιλύουν προβλήματα. Ακόμη, τους παρέχεται ένα παραγωγικό περιβάλλον που τους ενθαρρύνει να αναπτύξουν χαρακτηριστικά όπως η δυνατότητα συνεργασίας με άλλους ανθρώπους, η δημιουργικότητα και η αυτοπεποίθηση καθώς και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να ανταποκριθούν με επιτυχία στους διαφορετικούς ρόλους που αναμένεται να διαδραματίσουν στη ζωή.

Τέλος, εισάγονται σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας που περιλαμβάνουν την ομαδική εργασία και τις δημιουργικές τεχνικές εκμάθησης. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναλαμβάνουν πρωτοβουλία στο να κατευθύνουν τη μάθηση τους, ενώ οι καθηγητές τους διευκολύνουν, αναδεικνύοντας νέες δεξιότητες που να ταιριάζουν με τις τάξεις ανάμικτης δυνατότητας που διδάσκουν. Συχνές επισκέψεις σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις δίνουν στους μαθητές εμπειρία από πρώτο χέρι στις υφιστάμενες πρακτικές εργασίας.

04030202 – Αξιολόγηση

Οι διαδικασίες αξιολόγησης στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) είναι παρόμοιες με αυτές της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Η συνεχής αξιολόγηση της προόδου των μαθητών περιλαμβάνει γραπτές εξετάσεις, διαγωνίσματα, εργασία στο εργαστήριο, γραπτές εργασίες, εκθέσεις και συμμετοχή στην τάξη και πραγματοποιείται από τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια ολόκληρης της σχολικής χρονιάς. Οι τελικές εξετάσεις που παρακάθονται οι μαθητές μετά τη συμπλήρωση του πρώτου και δεύτερου χρόνου των σπουδών τους οργανώνονται από το κάθε σχολείο, ενώ οι ενιαίες τελικές εξετάσεις για τους μαθητές του τρίτου χρόνου, οργανώνονται κεντρικά πάνω σε εθνική βάση από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Αυτές οδηγούν σε απόκτηση Απολυτηρίου το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που απονέμουν οι σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, δηλαδή το Ενιαίο Λύκειο. Οι μαθητές των τεχνικών και επαγγελματικών προγραμμάτων των ΤΣ παρακάθονται σε γραπτές εξετάσεις στο τέλος του χρόνου στα μαθήματα: Νέα Ελληνικά, Μαθηματικά, Φυσική, Τεχνικό Σχέδιο και ειδικά μαθήματα τεχνολογίας.

Η βαθμολογία που παίρνουν οι μαθητές είναι η ακόλουθη:

- Αποτυχία: 1—9.
- Σχεδόν Καλά: 10—12.
- Καλά: 13—15.
- Πολύ Καλά: 16—18.
- Άριστα: 19—20.

Οι μαθητές προβιβάζονται στην επόμενη τάξη αν σε κάθε μάθημα πάρουν τουλάχιστον 10 (Σχεδόν Καλά). Οι μαθητές επίσης προβιβάζονται αν αποτύχουν σε ένα μάθημα που δεν εξετάζεται στο τέλος του χρόνου αλλά ο μέσος όρος των βαθμών τους για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα καθώς και στο μάθημα που απέτυχαν είναι τουλάχιστον 10 (Σχεδόν Καλά).

Οι μαθητές δεν προβιβάζονται στην επόμενη τάξη αν απέτυχαν σε τρία ή περισσότερα μαθήματα που εξετάζονται στο τέλος του χρόνου ή αν απέτυχαν σε δυο μαθήματα που εξετάζονται και σε δυο ή περισσότερα μαθήματα που δεν εξετάζονται. Επιπλέον, οι μαθητές δεν προβιβάζονται αν είχαν υπερβολικές απουσίες από το σχολείο (60 περίοδοι αδικαιολόγητων απουσιών ή 225 περίοδοι απουσιών είτε αυτές ήταν δικαιολογημένες ή όχι).

Οι μαθητές θεωρούνται ότι ικανοποίησαν τις απαιτήσεις των ΤΣ και λαμβάνουν Απολυτήριο αν σε κάθε μάθημα πάρουν βαθμό τουλάχιστον 10. Οι μαθητές επίσης λαμβάνουν Απολυτήριο αν απέτυχαν σε ένα μάθημα που δεν εξετάζεται στο τέλος του χρόνου αλλά ο μέσος όρος των βαθμών τους για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα καθώς και στο μάθημα που απέτυχαν είναι τουλάχιστον 10 (Σχεδόν Καλά). Επιπλέον, οι μαθητές μπορεί να

λάβουν Απολυτήριο αν απέτυχαν σε ένα μάθημα που εξετάζεται στο τέλος του χρόνου με βαθμό όχι λιγότερο του 8 αλλά ο μέσος όρος των βαθμών τους για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα καθώς και στο μάθημα που απέτυχαν είναι τουλάχιστον 12.

Οι μαθητές που δε λαμβάνουν Απολυτήριο στο τέλος της σχολικής χρονιάς τον Ιούνιο έχουν το δικαίωμα να παρακαθίσουν σε απολυτήριες εξετάσεις στις περιόδους εξετάσεων του Σεπτεμβρίου, του Ιουνίου ή του Φεβρουαρίου των επόμενων τριών χρόνων μετά την αποτυχία τους.

04030203 – Εξασφάλιση Ποιότητας

Ο αντίστοιχος επιθεωρητής κάθε κλάδου είναι υπεύθυνος για τη σωστή εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επομένως ο κάθε επιθεωρητής εποπτεύει την εργασία των εκπαιδευτών και εξασφαλίζει ότι το εκπαιδευτικό υλικό καλύπτεται επαρκώς, μέσα από τη χρήση αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας.

Επιπλέον, η συνεχής αξιολόγηση της προόδου των μαθητών, υπό μορφή εξετάσεων και σύντομων διαγωνισμάτων που πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους καθώς και των τελικών εξετάσεων που οργανώνονται από την κάθε Σχολή και τις ενιαίες τελικές εξετάσεις που παρακάθονται οι μαθητές του τρίτου χρόνου και οργανώνονται κεντρικά πάνω σε εθνική βάση από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), είναι ένα μέσο για τους επιθεωρητές για να αξιολογήσουν το αποτέλεσμα του έργου των εκπαιδευτών.

Επίσης, οι επιθεωρητές του κάθε κλάδου είναι υπεύθυνοι να διασφαλίσουν ότι η υποδομή των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) χρησιμοποιείται με τον καλύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο. Έχουν ακόμα την αρμοδιότητα να ενθαρρύνουν και να καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα όπου θεωρούν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και να τους βοηθούν στο να απομακρύνονται οποιαδήποτε εμπόδια στη σωστή λειτουργία των προγραμμάτων.

Στα πλαίσια της πρακτικής κατάρτισης στη βιομηχανία των τελειόφοιτων μαθητών της Πρακτικής Κατεύθυνσης, δίνεται στους εργοδότες ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης που υποχρεώνονται να εφαρμόσουν. Ο εκπαιδευτής κάθε ειδικότητας αναλαμβάνει το ρόλο του Επιθεωρητή, για να διασφαλίσει ότι το πρακτικό πρόγραμμα κατάρτισης εφαρμόζεται σωστά και ότι οι μαθητές προοδεύουν και επωφελούνται όσο το δυνατό περισσότερο.

Τέλος, κάθε δυο χρόνια γίνονται μεγάλες επιθεωρήσεις της λειτουργίας των ΤΣ. Οι επιθεωρήσεις αυτές διευθύνονται από διάφορες ομάδες επιθεωρητών της Διεύθυνσης Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΜΤΕΕ), προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η κάθε ΤΣ έχει αναπτύξει τους αναγκαίους

μηχανισμούς για προώθηση της συνεχιζόμενης κατάρτισης των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, για διασφάλιση αποτελεσματικών λύσεων σε κάθε πρόβλημα που μπορεί να προκύψει, για βελτίωση της κουλτούρας εκμάθησης στην κάθε σχολή και προστασία της ομαλής λειτουργίας κάθε ΤΣ.

040303 – Αποτελέσματα Μάθησης

Με την επιτυχή συμπλήρωση των προγραμμάτων της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ), οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) (Θεωρητικής ή Πρακτικής Κατεύθυνσης) λαμβάνουν Απολυτήριο το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που αποκτάται από τις Δημόσιες Σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Αυτό το Απολυτήριο παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν απευθείας στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

04030301 – Προσόντα / Πιστοποίηση

Με την επιτυχή συμπλήρωση των προγραμμάτων της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΜΤΕΕ), οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) (Θεωρητικής ή Πρακτικής Κατεύθυνσης) λαμβάνουν Απολυτήριο το οποίο είναι ισάξιο με αυτό που αποκτάται από τις Δημόσιες Σχολές Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Αυτό το Απολυτήριο παρέχει στους αποφοίτους τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ή να ενταχθούν απευθείας στην αγορά εργασίας ως τεχνίτες.

Το Απολυτήριο που απονέμουν οι ΤΣ παρέχει στους πτυχιούχους ένα μόνο τύπο προσόντων (ένα επαγγελματικό τομέα). Οι απόφοιτοι που επιθυμούν να αποκτήσουν πιστοποιητικό σε κάποια άλλη ειδικότητα εκτός από την αρχική, μπορούν να το πράξουν στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, με την παρακολούθηση προγραμμάτων που προσφέρονται στην Εσπερινή Τεχνική Σχολή στη Λευκωσία ή τα τριετή προγράμματα των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των ΤΣ σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου.

Οι μαθητές θεωρούνται ότι ικανοποίησαν τις απαιτήσεις των ΤΣ και λαμβάνουν Απολυτήριο αν σε κάθε μάθημα πάρουν βαθμό τουλάχιστον 10. Οι μαθητές επίσης λαμβάνουν Απολυτήριο αν απέτυχαν σε ένα μάθημα που δεν εξετάζεται στο τέλος του χρόνου αλλά ο μέσος όρος των βαθμών τους για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα καθώς και στο μάθημα που απέτυχαν είναι τουλάχιστον 10 (Σχεδόν Καλά). Επιπλέον, οι μαθητές μπορεί να λάβουν Απολυτήριο αν απέτυχαν σε ένα μάθημα που εξετάζεται στο τέλος του χρόνου με βαθμό όχι λιγότερο του 8 αλλά ο μέσος όρος των βαθμών τους για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα καθώς και στο μάθημα που απέτυχαν είναι τουλάχιστον 12.

Οι μαθητές δε λαμβάνουν Απολυτήριο αν είχαν υπερβολικές απουσίες από το σχολείο (60 περίοδοι αδικαιολόγητων απουσιών ή 225 περίοδοι απουσιών είτε αυτές ήταν δικαιολογημένες ή όχι).

Οι μαθητές που δε λαμβάνουν Απολυτήριο στο τέλος της σχολικής χρονιάς τον Ιούνιο έχουν το δικαίωμα να παρακαθίσουν σε απολυτήριες εξετάσεις στις περιόδους εξετάσεων του Σεπτεμβρίου, του Ιουνίου ή του Φεβρουαρίου των επόμενων τριών χρόνων μετά την αποτυχία τους.

04030302 – Πρόοδος και Μετάβαση

Τα προσόντα που αποκτούνται παρέχουν πρόσβαση σε ρυθμιζόμενα επαγγέλματα. Κάθε εργοδότης αποφασίζει για την ικανότητα του μελλοντικού εργοδοτούμενου του, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ένα επίσημο σώμα πιστοποίησης.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) οργανώνει προγράμματα, τα οποία στοχεύουν στο να καταρτίσουν τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, τους ανέργους αποφοίτους και άτομα που επιθυμούν ή αναγκάζονται να κινηθούν σε νέα επαγγέλματα μέσω της επανεκπαίδευσης.

Επιπλέον, οι διακόψαντες την εκπαίδευσή τους μπορούν να εγγραφούν στο Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) που είναι ένα διετές πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και απευθύνεται σε μαθητές που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους μέσα από το επίσημο σύστημα ανώτερης μέσης εκπαίδευσης. Για να γίνουν δεκτοί στο ΣΜ οι μαθητές πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας τους αλλά να μην υπερβαίνουν το 18^ο έτος κατά την αποφοίτησή τους.

Επιπρόσθετα, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ) έχει ιδρύσει μια υπηρεσία που στοχεύει στην πληροφόρηση των νέων, περιλαμβανομένων των διακόψαντων, για τις ευκαιρίες που τους παρέχονται για να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους μέσα στο επίσημο σύστημα εκπαίδευσης καθώς και για προγράμματα κατάρτισης που θα τους προετοιμάσουν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Σχεδόν το 64% των αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης συνεχίζουν τις σπουδές τους. Περίπου 41% συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό και το υπόλοιπο 23% φοιτούν σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο.

Περίπου το 53% των αποφοίτων της Θεωρητικής Κατεύθυνσης συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο ή στο εξωτερικό. Η μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων της Πρακτικής Κατεύθυνσης εντάσσονται στην αγορά εργασίας. Γύρω στο 15% των αποφοίτων της Πρακτικής Κατεύθυνσης σπουδάζουν σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο ή στο εξωτερικό.

0404 –ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) είναι ένα διετές πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρει πρακτική και θεωρητική κατάρτιση σε νέους που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν τη φοίτηση τους μέσα σε σχολεία του επίσημου συστήματος ανώτερης μέσης εκπαίδευσης όταν συμπληρώσουν την τρίτη τάξη του γυμνασίου αλλά επιθυμούν να καταρτιστούν και να εργοδοτηθούν σε τεχνικά επαγγέλματα. Οι μαθητές που έχουν συμπληρώσει τη δεύτερη τάξη του γυμνασίου επίσης γίνονται αποδεκτοί να εγγραφούν στο ΣΜ. Για να γίνουν δεκτοί στο ΣΜ οι μαθητές πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας τους αλλά να μην υπερβαίνουν το 18^ο έτος κατά την αποφοίτησή τους. Το ΣΜ δεν είναι υποχρεωτικό και η φοίτηση είναι δωρεάν.

Τα προγράμματα του ΣΜ παρέχουν εναλλασσόμενη πρακτική και θεωρητική κατάρτιση. Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται στη βιομηχανία για τρεις μέρες την εβδομάδα όπου οι μαθητευόμενοι αμείβονται για την εργασία τους. Η θεωρητική κατάρτιση παρέχεται στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) για δυο μέρες την εβδομάδα. Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑναΑΔ) επιχορηγεί τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευόμενων κατά τη διάρκεια των δυο ημερών την εβδομάδα που παρακολουθούν μαθήματα στις ΤΣ.

Το ΣΜ λειτουργεί από το 1963. Ο «Περί Μαθητευομένων Νόμος του 1966» είναι ο βασικός νόμος που διέπει τη λειτουργία του ΣΜ.

Από το 1963 το ΣΜ λειτουργούσε υπό την ευθύνη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφαση του με αριθμό 62.037 και ημερομηνία 23/5/2005, ανέθεσε στο Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) τη λειτουργία / διαχείριση του υφιστάμενου Συστήματος Μαθητείας. Η ευθύνη για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των μαθητευόμενων παραμένει στο ΥΠΠ.

Οι κύριοι στόχοι του ΣΜ είναι:

- Να προσφέρει κατάρτιση σε νέους ανθρώπους που εργάζονται στη βιομηχανία.
- Να αυξήσει τον αριθμό των καταρτισμένων τεχνιτών σε επαγγέλματα όπου παρουσιάζονται ελλείψεις.
- Να αυξήσει τον αριθμό των ημειδικευμένων εργατών που εργάζονται στη βιομηχανία.
- Να αυξήσει το τεχνικό επίπεδο των νέων που εργάζονται στη βιομηχανία στη βάση σύγχρονων μεθόδων παραγωγής.

Με βάση τον «Περί Μαθητευομένων Νόμο του 1966», το Συμβούλιο Μαθητείας είναι αρμόδιο για την εποπτεία του συστήματος. Το Συμβούλιο Μαθητείας έχει τριμερή χαρακτήρα με εκπροσώπους από την κυβέρνηση, τις ΤΣ, τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) και την ΑνΑΔ. Τα μέλη του Συμβουλίου διορίζονται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για διετή περίοδο. Η σύνθεση και το έργο του Συμβουλίου εξασφαλίζουν την αποτελεσματική και συντονισμένη προσπάθεια όλων των ενδιαφερόμενων μερών για την παροχή βιομηχανικής κατάρτισης πάντα προς το συμφέρον των μαθητευόμενων, της βιομηχανίας και της χώρας γενικά. Το Συμβούλιο εξετάζει τα προκύπτοντα ζητήματα για το ΣΜ και συμβουλεύει το ΚΕΠΑ.

Οι ειδικότητες που προσφέρονται στο ΣΜ είναι:

- Οικοδόμοι.
- Συγκολλητές / Υδραυλικοί.
- Μηχανικοί Αυτοκινήτων.
- Ηλεκτρολόγοι Αυτοκινήτων.
- Επιπλοποιοί / Ξυλουργοί.
- Ηλεκτρολόγοι.
- Ελασματοουργοί / Συγκολλητές.

Κύριες αδυναμίες του ΣΜ είναι:

- Η σταθερή μείωση του αριθμού των καταρτιζομένων.
- Το χαμηλό ποσοστό επιτυχίας το οποίο κυμαίνεται γύρω στο 60%.
- Ο μικρός αριθμός επαγγελματών.
- Η έλλειψη ενδιαφέροντος από πλευράς καθηγητών και εργοδοτών.

Το Σύστημα Μαθητείας είναι συνδεδεμένο με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και με τη σχολική αποτυχία. Πρόσθετα, το ποσοστό των κοριτσιών στο Σύστημα Μαθητείας είναι πολύ χαμηλό (ενώ τα κορίτσια αποτελούν το 25% των διακόψαντων από το σχολείο, λιγότερο από το 1% εγγράφονται στο Σύστημα Μαθητείας).

Επανασχεδιασμός του Συστήματος Μαθητείας

Το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφαση του (Μάιο 2005), ανέθεσε στο ΚΕΠΑ τη διαχείριση του Συστήματος Μαθητείας. Η ευθύνη για την κατάρτιση των μαθητευόμενων παραμένει στο ΥΠΠ. Στο πλαίσιο αυτό το Σύστημα θα επανεξεταστεί σε δυο φάσεις:

- Βραχυπρόθεσμες βελτιώσεις μέσω:
  - α. Αναβάθμισης του Συστήματος Μαθητείας, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, μέσα από την αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, την κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού και την απόκτηση λογισμικού και άλλου βοηθητικού υλικού, η οποία έχει αναληφθεί από το ΥΠΠ, και
  - β. Βελτίωσης της διοίκησης και διαχείρισης του συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και εποπτείας της διαδικασίας κατάρτισης τόσο στην τάξη όσο και στην επιχείρηση, η οποία έχει αναληφθεί από το ΚΕΠΑ.
- Μακροπρόθεσμες ριζικές βελτιώσεις, με σημαντικές αλλαγές στη φιλοσοφία, δομή, συστήματα και διαδικασίες, με στόχο την παροχή μιας εναλλακτικής πορείας εκπαίδευσης και κατάρτισης σε νεαρά άτομα τα οποία απορρίπτονται ή αποσύρονται από το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης της πιθανότητας διεύρυνσης της κάλυψης για να ικανοποιηθούν πιθανές ανάγκες νέων μεγαλύτερου ηλικιακού φάσματος. Επιπλέον, η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία στοχεύει στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού κοριτσιών και στη διεύρυνση του φάσματος των δεξιοτήτων.

Η πρόταση για τη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία προωθείται για συμπερίληψη στα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Πίνακας 1: Συνολικά Ποσοστά Συμμετοχής στο Σύστημα Μαθητείας

Σχολική χρονιά	Συνολικά ποσοστά συμμετοχής πληθυσμού 16-19 χρονών	Συνολικά ποσοστά συμμετοχής πληθυσμού 15-17 χρονών (πιο σχετική ομάδα ηλικίας)
1990/91	2,3%	3,2%
1995/96	1,8%	2,3%
2000/01	1,4%	1,8%
2005/06	0,9%	1,2%

(1) Συνολικά Ποσοστά Συμμετοχής: Ο συνολικός αριθμός μαθητευομένων στα προγράμματα ανεξαρτήτως ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό της σχετικής ομάδας ηλικίας.

Πίνακας 2: Αριθμός συμμετεχόντων στο Σύστημα Μαθητείας κατά φύλο
(Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία κατά ηλικία)

Σχολική χρονιά	Σύστημα Μαθητείας		
	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
1990/91	720	92	812
1995/96	651	44	695
2000/01	622	0	622
2005/06	398	1	399

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

040401 – Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής

Οι μαθητές που έχουν συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας τους και τη δεύτερη τάξη του γυμνασίου γίνονται αποδεκτοί να εγγραφούν στο ΣΜ. Οι μαθητευόμενοι όμως δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 18^ο έτος της ηλικίας τους κατά την αποφοίτηση.

Οι συμμετέχοντες είναι ελεύθεροι να επιλέξουν την ειδικότητα τους από τις προσφερόμενες. Οι ειδικότητες καθορίζονται κάθε χρόνο ανάλογα με τις ανάγκες της βιομηχανίας και τη διαθεσιμότητα των εργαστηρίων, του εξοπλισμού και των εκπαιδευτών στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ). Για το λόγο αυτό κάποιες ειδικότητες παρέχονται μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές.

04040101 – Συμβάσεις Μαθητείας

Οι μαθητευόμενοι υποβάλλουν τις αιτήσεις τους στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) ή στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας (ΕΓΕ). Οι αρμόδιοι λειτουργοί που εργάζονται στα ΕΓΕ και οι επιθεωρητές του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ) είναι υπεύθυνοι για την τοποθέτηση των μαθητευομένων στη βιομηχανία.

Σύμφωνα με τον «Περί Μαθητευομένων Νόμο του 1966», υπογράφεται σχετική σύμβαση μαθητείας μεταξύ του εργοδότη, του μαθητευόμενου και του γονέα / κηδεμόνα του, όπου ο εργοδότης δεσμεύεται να παρέχει πρακτική κατάρτιση και να επιτρέπει στους μαθητευόμενους να παρακολουθούν θεωρητικά μαθήματα και εργαστήρια δυο μέρες την εβδομάδα στις εγκαταστάσεις των ΤΣ. Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευομένων κατά τη διάρκεια των δυο ημερών την εβδομάδα που παρακολουθούν μαθήματα στις ΤΣ.

Η σύμβαση μαθητείας περιλαμβάνει επίσης συγκεκριμένα στοιχεία όπως μισθούς, τις μέγιστες ώρες εργασίας των μαθητευομένων και τις εβδομαδιαίες ώρες ανάπαυσης. Οι συμβάσεις μαθητείας δε διαφέρουν ανάλογα με τον οικονομικό τομέα, αλλά χρησιμοποιείται η ίδια σύμβαση μαθητείας για όλους τους τομείς.

Οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο ΣΜ πρέπει να βρίσκονται στους ίδιους οικονομικούς τομείς με αυτούς των ειδικοτήτων που προσφέρονται. Πρέπει επίσης να έχουν επαρκείς διευκολύνσεις για να παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση και ικανούς επόπτες και εκπαιδευτές, για την εφαρμογή του εγκεκριμένου αναλυτικού προγράμματος.

04040102 – Ενθάρρυνση Συμμετοχών

Το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) είναι ένα διετές πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που προσφέρει πρακτική και θεωρητική κατάρτιση σε νέους που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν τη φοίτηση τους μέσα σε σχολεία του επίσημου συστήματος ανώτερης μέσης εκπαίδευσης όταν συμπληρώσουν την τρίτη τάξη του γυμνασίου.

Με σκοπό την προώθηση της συμμετοχής στο ΣΜ, οι μαθητές που έχουν συμπληρώσει τη δεύτερη τάξη του γυμνασίου και αποσύρθηκαν από το σχολείο επίσης γίνονται αποδεκτοί να εγγραφούν στο ΣΜ. Για να γίνουν δεκτοί στο ΣΜ οι μαθητές πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας τους αλλά να μην υπερβαίνουν το 18^ο έτος κατά την αποφοίτησή τους.

Άλλα μέτρα για την ενθάρρυνση των συμμετοχών στο ΣΜ περιλαμβάνουν δημοσιεύματα σε εφημερίδες και περιοδικά, την κυκλοφορία ενημερωτικών εντύπων, την παροχή σχετικών πληροφοριών στα σχολεία (που απευθύνονται τόσο σε καθηγητές όσο και σε μαθητές) και την παροχή σχετικών πληροφοριών σε γονείς, οργανισμούς και κυβερνητικά τμήματα.

Δεν υπάρχουν προς το παρόν οι κατάλληλοι μηχανισμοί για να ξεπεραστούν εμπόδια στην πρόσβαση. Υπάρχουν όμως μηχανισμοί στο ΣΜ που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του κάθε συμμετέχοντα, όπως είναι ο διορισμός εκπαιδευτών και η παροχή βοήθειας προς τους μαθητευόμενους για εξεύρεση εργασίας.

Οι επιθεωρητές διορίζονται κάθε χρόνο από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι επιθεωρητές που διορίζονται είναι καθηγητές των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) και έχουν υποχρέωση να επισκέπτονται τακτικά τους μαθητευόμενους στο χώρο εργασίας τους. Οι μαθητευόμενοι μπορούν να αιτηθούν στους επιθεωρητές να συζητήσουν και να λύσουν όλα τα προβλήματα που προκύπτουν από την εκπαίδευσή τους στις σχολές ή την κατάρτιση στο χώρο εργασίας.

Γίνονται ειδικές προσπάθειες για να βοηθηθούν οι μαθητευόμενοι να βρουν εργασία (όπου παράλληλα να καταρτίζονται). Οι προσπάθειες αυτές γίνονται τόσο από τους επιθεωρητές όσο και από το Τμήμα Εργασίας (ένας Λειτουργός Εργασίας είναι υπεύθυνος σε κάθε Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας).

Επιπρόσθετα, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑναΔ) επιχορηγεί τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευόμενων κατά τη διάρκεια των δυο ημερών την εβδομάδα που παρακολουθούν μαθήματα στις ΤΣ.

040402 – Αναλυτικά Προγράμματα

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) είναι αρμόδιο για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των μαθητευόμενων στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) είναι αρμόδιο για τη διοίκηση του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ).

Με βάση τον «Περί Μαθητευόμενων Νόμο του 1966», το Συμβούλιο Μαθητείας είναι αρμόδιο για την εποπτεία του συστήματος. Το Συμβούλιο Μαθητείας έχει τριμερή χαρακτήρα με εκπροσώπους από την κυβέρνηση, τις ΤΣ, τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις, το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) και την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑναΔ). Τα μέλη του Συμβουλίου διορίζονται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για διετή περίοδο. Η σύνθεση και το έργο του Συμβουλίου εξασφαλίζουν την αποτελεσματική και συντονισμένη προσπάθεια όλων των ενδιαφερόμενων μερών για την παροχή βιομηχανικής κατάρτισης πάντα προς το συμφέρον των μαθητευόμενων, της βιομηχανίας και της χώρας γενικά. Το Συμβούλιο Μαθητείας αξιολογεί, κατά τη διάρκεια των συνεδριών του, τις εξελίξεις του Συστήματος κατά την προηγούμενη χρονιά, λαμβάνει αποφάσεις για τα επαγγέλματα στα οποία θα παρέχεται κατάρτιση την επόμενη σχολική χρονιά και αποφασίζει επίσης για προκύπτοντα ζητήματα για τη λειτουργία του Συστήματος.

Οι Μικτές Επιτροπές Μαθητείας (οι οποίες επίσης ρυθμίζονται από τον «Περί Μαθητευόμενων Νόμο του 1966») είναι αρμόδιες για τον έλεγχο της λειτουργίας του ΣΜ για κάθε ειδικότητα σε κάθε επαρχία. Οι επιτροπές αυτές έχουν επίσης τριμερή χαρακτήρα και ανάμεσα στις αρμοδιότητες τους είναι, μεταξύ άλλων, να υποβάλλουν εισηγήσεις στο Συμβούλιο Μαθητείας για τα προβλήματα που προκύπτουν από τη λειτουργία του ΣΜ, όπως είναι η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, ο έλεγχος της πρακτικής εξάσκησης των μαθητευόμενων και η πληροφόρηση του κοινού για το σκοπό και στόχους του Συστήματος. Τα μέλη των επιτροπών αυτών διορίζονται από το Συμβούλιο Μαθητείας για περίοδο δυο χρόνων.

Επανασχεδιασμός του Συστήματος Μαθητείας

Το Υπουργικό Συμβούλιο (με απόφαση του με αριθμό 62.037 το Μάιο 2005), ανέθεσε στο ΚΕΠΑ τη διαχείριση του Συστήματος Μαθητείας. Η ευθύνη για την κατάρτιση των μαθητευόμενων παραμένει στο ΥΠΠ. Στο πλαίσιο αυτό το Σύστημα θα επανεξεταστεί σε δυο φάσεις:

- Βραχυπρόθεσμες βελτιώσεις μέσω:
  - α. Αναβάθμισης του Συστήματος Μαθητείας, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), μέσα από την αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, την κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού και την απόκτηση λογισμικού και άλλου βοηθητικού υλικού, η οποία έχει αναληφθεί από το ΥΠΠ, και
  - β. Βελτίωσης της διοίκησης και διαχείρισης του συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και εποπτείας της διαδικασίας κατάρτισης τόσο στην τάξη όσο και στην επιχείρηση, η οποία έχει αναληφθεί από το ΚΕΠΑ.
- Μακροπρόθεσμες ριζικές βελτιώσεις, με σημαντικές αλλαγές στη φιλοσοφία, δομή, συστήματα και διαδικασίες, με στόχο την παροχή μιας εναλλακτικής πορείας εκπαίδευσης και κατάρτισης σε νεαρά άτομα τα οποία απορρίπτονται ή αποσύρονται από το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης της πιθανότητας διεύρυνσης της κάλυψης για να ικανοποιηθούν πιθανές ανάγκες νέων μεγαλύτερου ηλικιακού φάσματος. Επιπλέον, η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία στοχεύει στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού κοριτσιών και στη διεύρυνση του φάσματος των δεξιοτήτων.

Η πρόταση για τη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία προωθείται για συμπερίληψη στα προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

04040201 – Περιεχόμενο και Παράδοση

Οι ειδικότητες που προσφέρονται στο Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) είναι:

- Οικοδόμοι.
- Συγκολλητές / Υδραυλικοί.
- Μηχανικοί Αυτοκινήτων.
- Ηλεκτρολόγοι Αυτοκινήτων.
- Επιπλοποιοί / Ξυλουργοί.
- Ηλεκτρολόγοι.
- Ελασματοурγοί / Συγκολλητές.

Τα προγράμματα του ΣΜ παρέχουν εναλλασσόμενη πρακτική και θεωρητική κατάρτιση. Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται στη βιομηχανία για

τρεις μέρες την εβδομάδα όπου οι μαθητευόμενοι αμείβονται για την εργασία τους. Η θεωρητική κατάρτιση παρέχεται στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) για δυο μέρες την εβδομάδα.

Κατά τη διάρκεια των δυο ημερών στο σχολείο οι μαθητευόμενοι παρακολουθούν τα ακόλουθα μαθήματα και στις δυο χρονιές της φοίτησης τους: 1 περίοδο Νέα Ελληνικά, 2 περιόδους Μαθηματικά, 3 περιόδους Τεχνολογία, 2 περιόδους Σχέδιο και 5 περιόδους εργασία σε εργαστήρια. Η Πρακτική εκπαίδευση παρέχεται στη βιομηχανία για τρεις μέρες την εβδομάδα.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευόμενων κατά τη διάρκεια των δυο ημερών την εβδομάδα που παρακολουθούν μαθήματα στις ΤΣ, έτσι εξασφαλίζεται η υποστήριξη των επιχειρήσεων σε αυτό το μέρος του Συστήματος.

04040202 - Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των μαθητευομένων στις Τεχνικές Σχολές (ΤΣ) ακολουθεί τις διαδικασίες του εκπαιδευτικού συστήματος με διαγωνίσματα και γραπτές τελικές εξετάσεις. Περισσότερες πληροφορίες φαίνονται στο 04030202 για τη διαδικασία αξιολόγησης στις ΤΣ.

Στη βιομηχανία οι μαθητευόμενοι αξιολογούνται από τους επόπτες τους και ο βαθμός τους παρουσιάζεται σε πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), στους μαθητευόμενους που συμπληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα. Η αξιολόγηση στις ΤΣ, όπως στη Μέση Γενική Εκπαίδευση, είναι συνεχής και αποτελείται από διαγωνίσματα, εργασία σε εργαστήρια και τελικές εξετάσεις.

04040203 – Εξασφάλιση Ποιότητας

Συμβούλιο Μαθητείας

Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων διορίζει τα μέλη του Συμβουλίου Μαθητείας για θητεία δυο χρόνων. Τα μέλη του Συμβουλίου Μαθητείας συντονίζουν και οργανώνουν την παροχή βιομηχανικής κατάρτισης στους μαθητευομένους. Το Συμβούλιο Μαθητείας συνέρχεται σε συνεδρία τουλάχιστον μια φορά το χρόνο για να αξιολογήσει τη λειτουργία του συστήματος κατά την προηγούμενη χρονιά και να λάβει αποφάσεις σχετικά με τις ειδικότητες που θα λειτουργήσουν την επόμενη χρονιά.

Μικτές Επιτροπές Μαθητείας

Υπάρχουν διάφορες Επιτροπές που είναι υπεύθυνες για κάθε ειδικότητα και εποπτεύουν την εφαρμογή του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ). Τα μέλη των επιτροπών αυτών υποβάλλουν εισηγήσεις στο Συμβούλιο Μαθητείας για τα προβλήματα που προκύπτουν σε σχέση με την αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων και την πρακτική εξάσκηση των μαθητευομένων. Τα μέλη των επιτροπών αυτών διορίζονται από το Συμβούλιο Μαθητείας για περίοδο δυο χρόνων.

Επιθεωρητές Συστήματος Μαθητείας

Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων διορίζει Επιθεωρητές πάνω σε ετήσια βάση, ένα για κάθε ειδικότητα και επαρχία, με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας και ποσότητας της πρακτικής εξάσκησης των μαθητευομένων στη βιομηχανία. Η κύρια δραστηριότητα τους είναι να παρακολουθούν την πρόοδο των μαθητευομένων, και να βοηθούν τους εκπαιδευτές να εφαρμόσουν το εγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο ετοιμάζεται με βάση τις απαιτήσεις της βιομηχανίας. Οι επιθεωρητές έχουν την ευθύνη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να διασφαλιστεί η ποιότητα, η ποσότητα και η σωστή μεθοδολογία στην πρακτική εξάσκηση των μαθητευομένων στη βιομηχανία. Οι επιθεωρητές που διορίζονται είναι καθηγητές των Τεχνικών Σχολών (ΤΣ) και έχουν υποχρέωση να επισκέπτονται τακτικά τους μαθητευομένους στο χώρο εργασίας τους. Οι μαθητευόμενοι μπορούν να αιτηθούν στους επιθεωρητές να συζητήσουν και να λύσουν όλα τα προβλήματα που προκύπτουν από την εκπαίδευση τους στις σχολές ή την κατάρτιση στο χώρο εργασίας.

040403 – Αποτελέσματα Μάθησης

Με την επιτυχή συμπλήρωση του διετούς προγράμματος που προσφέρεται στα πλαίσια του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ), απονέμεται στους μαθητευόμενους ένα επαγγελματικό πιστοποιητικό. Περισσότερες πληροφορίες φαίνονται στο 04040303.

04040301 – Προσόντα / Πιστοποίηση

Το επαγγελματικό πιστοποιητικό που απονέμεται στους μαθητευόμενους που έχουν συμπληρώσει με επιτυχία το διετές πρόγραμμα παρέχει στους αποφοίτους ένα μόνο τύπο προσόντων (ένα επαγγελματικό τομέα) και τους επιτρέπει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ως ημειδικευμένοι εργάτες. Αυτό το επαγγελματικό πιστοποιητικό δεν είναι ισάξιο με το Απολυτήριο που αποκτάται από τους αποφοίτους των σχολών ανώτερης μέσης εκπαίδευσης (γενικής ή τεχνικής και επαγγελματικής). Έτσι δεν παρέχεται η δυνατότητα στους μαθητευόμενους να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Εντούτοις, είναι

αναγνωρισμένο από την κυβέρνηση και τις εργοδοτικές οργανώσεις. Το πιστοποιητικό αυτό αναγνωρίζεται επίσης ως ισάξιο του πιστοποιητικού που εκδίδεται από τις Κατώτερες Τεχνικές Σχολές της Ελλάδας. Σε μερικές περιπτώσεις, οι εργοδότες θεωρούν το πιστοποιητικό αυτό ως το ελάχιστο απαιτούμενο προσόν.

Οι μαθητευόμενοι θεωρούνται ότι έχουν ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του Συστήματος Μαθητείας (ΣΜ) και αποκτούν το επαγγελματικό πιστοποιητικό αν οι βαθμοί τους σε όλα τα μαθήματα είναι τουλάχιστον 10 (Σχεδόν Καλά). Οι μαθητευόμενοι επίσης λαμβάνουν το επαγγελματικό πιστοποιητικό αν αποτύχουν σε ένα μάθημα που δεν εξετάζεται στο τέλος του χρόνου αλλά ο μέσος όρος των βαθμών τους για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα καθώς και στο μάθημα που απέτυχαν είναι τουλάχιστον 10 (Σχεδόν Καλά). Επιπλέον, οι μαθητευόμενοι μπορεί να λάβουν το επαγγελματικό πιστοποιητικό αν αποτύχουν σε ένα μάθημα που εξετάζεται στο τέλος του χρόνου με βαθμό όχι λιγότερο του 8 αλλά ο μέσος όρος των βαθμών του για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα (καθώς και στο θέμα που απέτυχαν) είναι τουλάχιστον 12.

Οι μαθητευόμενοι δε λαμβάνουν το επαγγελματικό πιστοποιητικό αν ήταν συστηματικά απόντες από το σχολείο και τη βιομηχανία (60 περίοδοι αδικαιολόγητων απουσιών ή 225 περίοδοι απουσιών είτε αυτές ήταν δικαιολογημένες ή όχι).

Οι μαθητευόμενοι που δε λαμβάνουν το επαγγελματικό πιστοποιητικό στο τέλος της σχολικής χρονιάς τον Ιούνιο έχουν το δικαίωμα να παρακαθίσουν σε απολυτήριες εξετάσεις στις περιόδους εξετάσεων του Σεπτεμβρίου, του Ιουνίου ή του Φεβρουαρίου των επόμενων τριών χρόνων μετά την αποτυχία τους.

Οι απόφοιτοι του ΣΜ που επιθυμούν να αποκτήσουν το επαγγελματικό πιστοποιητικό σε κάποια ειδικότητα εκτός από την αρχική, μπορούν να το πράξουν στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, με την παρακολούθηση των τριετών προγραμμάτων που προσφέρονται από τα Απογευματινά και Βραδινά Τμήματα των ΤΣ σε όλες τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου.

04040302 – Πρόοδος και Μετάβαση

Ο χρόνος διδασκαλίας που αφιερώνεται στην τοποθέτηση των μαθητευομένων στη βιομηχανία διευκολύνει την ομαλή ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Το Πιστοποιητικό Μαθητείας επιτρέπει την πρόσβαση σε σημαντικό αριθμό ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων (όπως εργολάβων οικοδομών και ηλεκτρολόγων), νοουμένου ότι τηρούνται όλες οι άλλες πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Οι συμμετέχοντες που επιθυμούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας μπορούν να αποταθούν στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας (ΕΓΕ) και να συνεργαστούν με τους αρμόδιους Λειτουργούς για να βρουν κατάλληλη απασχόληση.

Ένα σημαντικό ποσοστό των μαθητευομένων τείνουν στο να μείνουν με τον ίδιο εργοδότη, μετά τη συμπλήρωση της κατάρτισης τους.

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τον προορισμό των μαθητευομένων.

Το Σύστημα Μαθητείας (ΣΜ) δεν είναι υποχρεωτικό και η φοίτηση είναι δωρεάν. Εντούτοις, δεν υπάρχουν άμεσες και ορατές ακαδημαϊκές διόδους από το Σύστημα.

Δεν υπάρχουν μηχανισμοί για να βοηθήσουν αυτούς που αποσύρονται πριν τη συμπλήρωση του προγράμματος να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ή να συνεχίσουν την εκπαίδευση και κατάρτιση τους.

0405 – ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΙΟΔΟΙ

Δεν παρέχεται αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο σε αυτή την κατηγορία.

040501 – Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής

Δεν ισχύει.

040502 – Αναλυτικά Προγράμματα

Δεν ισχύει.

040503 – Αποτελέσματα Μάθησης

Δεν ισχύει.

0406 – ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΗ ΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Υπάρχουν τρία σχέδια αρχικής κατάρτισης τα οποία επιχορηγούνται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) και απευθύνονται κυρίως σε αποφοίτους ανώτερης μέσης εκπαίδευσης. Αυτά είναι τα ταχύρυθμα προγράμματα αρχικής κατάρτισης, τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης και τα σχέδια που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης είναι Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία οργανώνονται και προωθούνται από την ΑνΑΔ. Σκοπός τους είναι η κατάρτιση κυρίως των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, των ανέργων αποφοίτων σχολών μέσης εκπαίδευσης καθώς επίσης και ατόμων που επιθυμούν να αλλάξουν επάγγελμα μέσω επανεκπαίδευσης. Στόχος είναι η κάλυψη των αναγκών σε επαγγέλματα στα οποία παρουσιάζονται σημαντικές ελλείψεις. Τα προγράμματα κατάρτισης οργανώνονται σε συνεργασία με το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) και άλλα ιδρύματα.

Η ΑνΑΔ καλύπτει όλα τα έξοδα για το ιδρυματικό μέρος των προγραμμάτων. Επίσης, καταβάλλεται στους συμμετέχοντες εβδομαδιαίο επίδομα κατάρτισης. Στις επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν καταρτιζόμενους καταβάλλεται χορήγηση για την περίοδο της πρακτικής κατάρτισης, ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης και τις απολαβές των καταρτιζομένων. Κατά το 2006, 132 άτομα συμμετείχαν σε Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης.

Πίνακας 1: Αριθμός συμμετεχόντων σε Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης το 2006 κατά ειδικότητα και φύλο ⁽¹⁾

Ειδικότητα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Συγκολλητές	13	0	13
Υδραυλικοί	45	1	46
Επιπλοποιοί / Ξυλουργοί	11	1	12
Οικοδόμοι	61	0	61
Σύνολο	130	2	132

Πηγή: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

⁽¹⁾ Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την ηλικία των συμμετεχόντων

Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης οργανώνονται από τις επιχειρήσεις και επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ. Σκοπός τους είναι η σχεδίαση, οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης από τις ίδιες τις επιχειρήσεις για κάλυψη των αναγκών του προσωπικού τους σε όλα τα επίπεδα. Τα προγράμματα αυτά έχουν κυρίως σχεδιαστεί για να καλύψουν τις ανάγκες αρχικής κατάρτισης των νεοπροσληφθέντων εργαζομένων. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να διεκπεραιωθούν από εκπαιδευτές οι οποίοι εργάζονται μέσα στην επιχείρηση ή από άλλους εκπαιδευτές που προέρχονται από την Κύπρο ή το εξωτερικό. Το χορήγημα που καταβάλλεται από την ΑνΑΔ υπολογίζεται με βάση το επίπεδο, τη διάρκεια του προγράμματος και την προέλευση των εκπαιδευτών (Κύπριοι ή από το εξωτερικό).

Πίνακας 2: Αριθμός συμμετεχόντων σε Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης το 2006 κατά φύλο

Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
9 προγράμματα	34	45	79

Πηγή: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

* Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για την ηλικία των συμμετεχόντων

Σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ

Η ΑνΑΔ έχει αναπτύξει και θέσει σε εφαρμογή κατά το 2006 σχέδια, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Τα σχέδια αυτά στοχεύουν στην προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας των Νέων Αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Ανέργων και των Αδρανών Γυναικών. Ο σκοπός των σχεδίων αυτών είναι να ικανοποιήσουν αποτελεσματικά τις ανάγκες των επιλεγμένων ομάδων στόχων των Νέων Αποφοίτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, των Ανέργων και των Αδρανών Γυναικών για να βελτιώσουν τη δυνατότητα απασχολησιμότητας τους μέσω της απόκτησης εξειδικευμένων συμπληρωματικών γνώσεων και δεξιοτήτων.

Πρόσθετα, έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα νέο σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, το οποίο επίσης συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ. Το σχέδιο στοχεύει στην ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού και κατά συνέπεια στη βελτίωση της απασχολησιμότητας

των ανέργων με προτεραιότητα στους νέους άνεργους, τις άνεργες γυναίκες καθώς και ομάδες ανέργων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

Οι στόχοι είναι η συμμετοχή 2 590 ατόμων στα Σχέδια αυτά για την περίοδο 2004-2006 και η κατανομή τους κατά Σχέδιο, δράση και φύλο φαίνεται στον Πίνακα 3.

Πίνακας 3: Στόχοι για συμμετοχή στα τέσσερα Σχέδια κατά φύλο

	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Αριθμός ανέργων για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης	200	300	500
Αριθμός ανέργων για συμμετοχή σε προγράμματα εργασιακής πείρας	80	120	200
Αριθμός νέων αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης	150	200	350
Αριθμός νέων αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για συμμετοχή σε προγράμματα εργασιακής πείρας	80	120	200
Αριθμός αδρανών γυναικών για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης		600	600
Αριθμός αδρανών γυναικών για συμμετοχή σε προγράμματα εργασιακής πείρας		200	200
Αριθμός ανέργων για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης για ηλεκτρονικό αλφαριθμητισμό	215	325	540

040601 – Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής

Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), ετοιμάζει πάνω σε ετήσια βάση μια μελέτη για τη διερεύνηση των αναγκών αρχικής κατάρτισης με την ενεργή εμπλοκή των Κοινωνικών Εταίρων. Στη μελέτη αυτή, συλλέγονται και αναλύονται, μέσα από ένα ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο, οι απόψεις των Εργοδοτικών Οργανώσεων, των

Συντεχνιών και των Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας. Η μελέτη παρέχει ετήσιες εκτιμήσεις για τον αριθμό των ατόμων που χρειάζονται για συγκεκριμένα επαγγέλματα κατά επαρχία. Στη βάση αυτών των εκτιμήσεων υποβάλλονται εισηγήσεις για την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του Σχεδίου Ταχύρυθμων Προγραμμάτων Αρχικής Κατάρτισης.

Τα προγράμματα που προσφέρονται δημοσιεύονται σε ενημερωτικά έντυπα δυο φορές το χρόνο για τα τεχνικά επαγγέλματα και μια φορά το χρόνο για τα υπόλοιπα επαγγέλματα. Τα επαγγέλματα, τα κέντρα κατάρτισης, οι επαρχίες, ο αριθμός των καταρτιζομένων και άλλες σχετικές πληροφορίες για το κάθε πρόγραμμα δίνονται μαζί με λεπτομέρειες για την αίτηση και τις ημερομηνίες για τις προσωπικές συνεντεύξεις για επιλογή.

Ο αριθμός προγραμμάτων είναι περιορισμένος λόγω περιορισμών στην υποδομή κατάρτισης και τους εκπαιδευτές. Ο αριθμός θέσεων επίσης περιορίζεται, για παράδειγμα κάποια προγράμματα έχουν 12 διαθέσιμες θέσεις και άλλα έχουν 15.

Οι υποψήφιοι πρέπει να είναι τουλάχιστον 16 χρονών. Οι υποψήφιοι κάνουν αίτηση για την ειδικότητα που επιλέγουν. Όλοι οι υποψήφιοι περνούν από μια προσωπική συνέντευξη, την οποία διεξάγει από κοινού η ΑνΑΔ και το αντίστοιχο ίδρυμα κατάρτισης για κάθε ειδικότητα.

Τα προσόντα εισδοχής ή τα κριτήρια για επιλογή των καταρτιζομένων για τα προγράμματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Γνώση – Είναι προτιμότερο να έχουν συμπληρώσει ανώτερη μέση εκπαίδευση, παρόλο που οι υποψήφιοι με κατώτερη μέση εκπαίδευση δεν εξαιρούνται, ειδικά αν παρακολουθούν βραδινά μαθήματα που οδηγούν στην ανώτερη μέση εκπαίδευση.
- Δεξιότητες – Οι φυσικές και νοητικές ικανότητες του κάθε υποψηφίου αξιολογούνται, με βάση τις απαιτήσεις του κάθε επαγγέλματος.
- Κοινωνική και οικονομική θέση – Δίνεται προτεραιότητα στους υποψηφίους οι οποίοι είναι άνεργοι, δεν έχουν οικονομική στήριξη, έχουν να συντηρήσουν οικογένεια, ανήκουν σε χωρισμένες οικογένειες.
- Ενδιαφέρον και βαθμός δέσμευσης υποψηφίου – Ένα σημαντικό κριτήριο είναι το ενδιαφέρον του υποψηφίου για την επιλεγμένη ειδικότητα.

Η πρόσβαση στο κάθε πρόγραμμα είναι περιορισμένη και εξαρτάται από τον αριθμό θέσεων που είναι διαθέσιμες κατά επαρχία για κάθε πρόγραμμα.

Η δημοφιλέστερη ειδικότητα είναι του υδραυλικού (λαμβάνονται περίπου τέσσερις αιτήσεις για κάθε διαθέσιμη θέση) και η δεύτερη δημοφιλέστερη ειδικότητα είναι του οικοδόμου.

Με σκοπό να ξεπεραστούν τα εμπόδια πρόσβασης λόγω απόστασης, δίνεται επίδομα οδοιπορικών στους συμμετέχοντες που ζουν σε άλλη επαρχία ή αν η μόνιμη κατοικία τους βρίσκεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 20 χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης.

Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα προγράμματα αυτά έχουν κυρίως σχεδιαστεί για να καλύψουν τις ανάγκες αρχικής κατάρτισης των νεοπροσληφθέντων εργαζομένων οι οποίοι δεν έχουν προηγούμενη πείρα στην εργασία τους. Οι επιχειρήσεις ελέγχουν την όλη διαδικασία αφού αποφασίζουν για τον καταρτιζόμενο και το πρόγραμμα και μετά υποβάλλουν αίτηση στην ΑνΑΔ για επιχορήγηση. Η πρόσβαση στα προγράμματα αυτά παρέχεται μόνο μέσω αυτής της διαδικασίας.

Σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

Τα σχέδια, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ κατά την περίοδο 2006-2008 περιλαμβάνουν την προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας των ανέργων, των νέων αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των αδρανών γυναικών. Πρόσθετα, έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται την περίοδο Νοεμβρίου 2006-Δεκεμβρίου 2007, ένα νέο σχέδιο για την ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων, το οποίο επίσης συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ.

1. Προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας των ανέργων

Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη και αξιοποίηση συγκεκριμένων ομάδων ανέργων με έμφαση στις γυναίκες, τους νέους ανειδίκευτους ανέργους 15-24 χρονών και άτομα που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό αναφορικά με την πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας.

2. Προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας των νέων αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Το σχέδιο αυτό αφορά τους νέους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με έμφαση στους αποφοίτους γενικής εκπαίδευσης που είναι κάτω των 25 χρονών και δεν έχουν αποκτήσει εργασιακή πείρα μεγαλύτερη των 9 μηνών μετά την αποφοίτηση τους.

3. Προώθηση της κατάρτισης και της απασχολησιμότητας του αδρανούς γυναικείου δυναμικού

Το σχέδιο αυτό αφορά τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των γυναικών που παραμένουν οικονομικά αδρανείς, μέσω ενεργειών κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.

4. Ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού των ανέργων

Το σχέδιο στοχεύει στην ενδυνάμωση του ηλεκτρονικού αλφαριθμητισμού και κατά συνέπεια στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων με προτεραιότητα στους νέους άνεργους, τις άνεργες γυναίκες καθώς και ομάδες ανέργων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους, έτσι η πρόσβαση σε αυτά περιορίζεται στις ομάδες αυτές με τα επιπρόσθετα κριτήρια επιλογής όπως παρουσιάστηκαν πιο πάνω.

Η εφαρμογή της εξατομικευμένης προσέγγισης στους αποδέκτες της κάθε ομάδας-στόχου θεωρείται αναπόσπαστο στοιχείο για την επιτυχή και ολοκληρωμένη υλοποίηση αυτών των δράσεων. Η εξατομικευμένη προσέγγιση, η οποία παρέχεται από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, περιλαμβάνει διάγνωση και καταγραφή των ικανοτήτων, των κλίσεων και ενδιαφερόντων του κάθε αποδέκτη, την ετοιμασία ατομικού δελτίου ανάπτυξης καθώς και τη συνεχή παροχή πληροφοριών για τις διαθέσιμες θέσεις κατάρτισης και απασχόλησης.

Τέλος, η γεωγραφική κάλυψη όλων των επαρχιών της Κύπρου θεωρείται αναγκαία και δίνεται προτεραιότητα στις περιοχές του Στόχου 2 (Δυτική Αγροτική Περιοχή, Ανατολική Αγροτική Περιοχή, Επιλέξιμες Αστικές Περιοχές της Λευκωσίας).

Οι στόχοι που τέθηκαν για κάθε σχέδιο καθορίστηκαν κυρίως από περιορισμούς λόγω προϋπολογισμού. Αυτός προβλέπεται να είναι ο κύριος περιορισμός στην πρόσβαση ατόμων στα σχέδια αυτά.

040602 – Αναλυτικά Προγράμματα

Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Από το 2000 μέχρι το 2006 έχουν οργανωθεί προγράμματα κατάρτισης για τα ακόλουθα επαγγέλματα: Οικοδόμοι, Υδραυλικοί, Συγκολλητές, Μηχανικοί / Εφαρμοστές, Επιπλοποιοί / Ξυλουργοί, Μάγειροι,

Τραπεζοκόμοι, Βοηθοί Τεχνικοί Πληροφορικής και Γραφειακό / Γραμματειακό Προσωπικό.

Η διάρκεια του ιδρυματικού μέρους των προγραμμάτων κατάρτισης κυμαίνεται ανάμεσα σε 12 και 26 εβδομάδες, ανάλογα με τις απαιτήσεις του κάθε επαγγέλματος. Περιλαμβάνονται θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα σε ίδρυμα κατάρτισης και πρακτική εξάσκηση σε επιχειρήσεις.

Πίνακας 1: Διάρκεια Ταχύρυθμων Προγραμμάτων Αρχικής Κατάρτισης κατά Ειδικότητα

Ειδικότητα	Διάρκεια ιδρυματικής κατάρτισης (εβδομάδες)	Διάρκεια πρακτικής κατάρτισης (εβδομάδες)	Συνολική Διάρκεια (εβδομάδες)
Οικοδόμοι	18	8	26
Συγκολλητές	16	8	24
Υδραυλικοί	16	8	24
Επιπλοιοιοί / Ξυλουργοί	16	8	24
Μάγειροι	13	8	21
Τραπεζοκόμοι	8	8	16
Βοηθοί Τεχνικοί Πληροφορικής	8	8	16
Γραφειακό / Γραμματειακό Προσωπικό	10	5	15

Πηγή: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η θεωρητική κατάρτιση παρέχεται στο Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) για τα τεχνικά επαγγέλματα, στο Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) για ξενοδοχειακά επαγγέλματα και σε διάφορα άλλα ιδρύματα για άλλες ειδικότητες. Οι ημερομηνίες και ώρες των προγραμμάτων στα ιδρύματα κατάρτισης είναι καθορισμένες και συνήθως διαρκούν από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή, 7:30 π.μ. – 1:30 μ.μ.

Τα ιδρύματα κατάρτισης μαζί με την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) συμφωνούν και καθορίζουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων. Το αναλυτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει θέματα που σχετίζονται με την κάθε ειδικότητα καθώς και θέματα που διδάσκονται από εξωτερικούς εκπαιδευτές όπως εργασιακές σχέσεις, βασικές γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών, βασικές γνώσεις πρώτων βοηθειών, υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας.

Ο στόχος είναι να επιτευχθεί με ένα γρήγορο τρόπο η ανάπτυξη των δεξιοτήτων και γνώσεων που απαιτούνται για να απασχοληθεί το κάθε νέο άτομο στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

Οι συμμετέχοντες πρέπει να παρακολουθούν τα μαθήματα στα ιδρύματα κατάρτισης: Αν είναι απόντες για περισσότερο από 15% του χρόνου, δε λαμβάνουν πιστοποιητικό. Για να πετύχουν στις εξετάσεις οι συμμετέχοντες πρέπει να συμπληρώσουν από μόνοι τους μια εργασία καθορισμένης δυσκολίας.

Κατά τη διάρκεια του ιδρυματικού μέρους των προγραμμάτων κατάρτισης, οι εκπαιδευτές εξετάζουν τους συμμετέχοντες και αξιολογούν την απόδοσή τους, το ενδιαφέρον τους για το πρόγραμμα και την αποδοτικότητα τους μέσα στην ομάδα. Οι συμμετέχοντες που δεν πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις πληροφορούνται ότι πρέπει να εγκαταλείψουν το πρόγραμμα.

Όσον αφορά την πρακτική κατάρτιση στη βιομηχανία, ακολουθείται το αναλυτικό πρόγραμμα που καθορίζεται από την ΑνΑΔ. Την εφαρμογή του προγράμματος αναλαμβάνουν στελέχη της επιχείρησης που επενεργούν ως Εκπαιδευτές. Με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, απαιτείται όπως οι καταρτιζόμενοι αφιερώνουν το 50% του εργάσιμου χρόνου για σκοπούς κατάρτισης. Επίσης, απαιτείται όπως ο εκπαιδευτής αφιερώνει το 25% του εργάσιμου χρόνου του για κατάρτιση και καθοδήγηση κάθε εργαζομένου.

Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα υποχρεούνται να τηρούν ατομικό Βιβλιάριο Κατάρτισης που παρέχει η ΑνΑΔ. Το βιβλιάριο ελέγχεται και υπογράφεται από τον Εκπαιδευτή που ορίζει η Επιχείρηση. Ο κύριος Επιθεωρητής που ορίζει η ΑνΑΔ είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση της κατάρτισης. Ο Επιθεωρητής κάνει 2-3 επισκέψεις για να βεβαιωθεί ότι το Βιβλιάριο Κατάρτισης τηρείται σωστά και να ελέγξει την εφαρμογή του ενδοεπιχειρησιακού σκέλους του προγράμματος.

Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα προγράμματα αυτά είναι ειδικά σχεδιασμένα και προσαρμοσμένα για να καλύψουν τις ανάγκες της συγκεκριμένης επιχείρησης. Το αναλυτικό πρόγραμμα, η διάρκεια και το επίπεδο του προγράμματος διαφέρουν ανάλογα με τον καταρτιζόμενο, το επάγγελμα και τις ανάγκες της επιχείρησης. Η διάρκεια των προγραμμάτων αυτών συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 4-12 εβδομάδες.

Οι επιχειρήσεις υποβάλλουν σχετική αίτηση στην ΑνΑΔ για να εξασφαλίσουν έγκριση για επιχορήγηση πριν την έναρξη του προγράμματος. Αυτός είναι ο πρώτος μηχανισμός για τη διασφάλιση ποιότητας, αφού το πρόγραμμα πρέπει να ικανοποιήσει ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά ώστε να εγκριθεί για επιχορήγηση. Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα έχουν υποχρέωση να τηρούν το ατομικό βιβλιάριο κατάρτισης

που παρέχεται από την ΑνΑΔ, όπου καταγράφονται οι επιδόσεις τους. Οι εκπαιδευτές ενημερώνουν την ΑνΑΔ για την πρόοδο των καταρτιζομένων. Οι Λειτουργοί της ΑνΑΔ πραγματοποιούν επιτόπιους ελέγχους στην επιχείρηση για να διασφαλίσουν την ποιότητα του προγράμματος.

Κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος ο εκπαιδευτής αξιολογεί τον καταρτιζόμενο και στο τέλος ο εκπαιδευτής εκτελεί μια τελική αξιολόγηση για να διασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα έχει πετύχει τους στόχους του.

Σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ

Τα σχέδια αυτά περιλαμβάνουν ενδεικτικά τις ακόλουθες λειτουργίες:

1. Οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης

Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ομαδοποιούνται σε δυο κατηγορίες:

- Την παροχή βασικών δεξιοτήτων, στη βάση των αποτελεσμάτων της εξατομικευμένης καθοδήγησης. Ενδεικτικά, μπορεί να καλυφθούν τα ακόλουθα θέματα: επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις, εργασία μέσα στην ομάδα, ανάπτυξη της τεχνικής διαπραγμάτευσης, επίλυση προβλημάτων, ψηφιακή εκπαίδευση και εκμάθηση γλωσσών.
- Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εξατομικευμένης καθοδήγησης και των μεσοπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων προβλέψεων που παρέχονται από μελέτες που διεξάγει η ΑνΑΔ.

Τα προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων εφαρμόζονται μέσα από πρακτική και θεωρητική κατάρτιση.

Η διάρκεια των προγραμμάτων ποικίλει ανάλογα με την ειδικότητα, το επίπεδο και το θέμα.

Η εφαρμογή αυτής της προσέγγισης παρέχει ενδεικτικά: το σχεδιασμό αναλυτικών θεματικών προγραμμάτων κατάρτισης, την καθιέρωση των κριτηρίων για επιλογή εξειδικευμένων ιδρυμάτων κατάρτισης και καταρτιζομένων και την αξιολόγηση των προγραμμάτων κατάρτισης.

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι:

- Η προσαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης στις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας.

- Η εξοικείωση των καταρτιζομένων στις διάφορες ειδικότητες της αγοράς εργασίας με την απόκτηση εργασιακής πείρας μέσα στην επιχείρηση.
- Η ανάπτυξη των προσωπικών δεξιοτήτων και η προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων των καταρτιζομένων στις εξελίξεις και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

2. Προγράμματα απόκτησης εργασιακής πείρας

Η συγκεκριμένη δράση στοχεύει στην προσαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων των ομάδων-στόχων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας μέσα από την απόκτηση εργασιακής πείρας. Τα άτομα των ομάδων-στόχων έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε προγράμματα για να αποκτήσουν εργασιακή πείρα μέσα από την τοποθέτηση τους στις επιχειρήσεις.

Με βάση τις ικανότητες, τα ταλέντα και τα ενδιαφέροντα των συγκεκριμένων ατόμων, τα άτομα αυτά τοποθετούνται σε κατάλληλες επιχειρήσεις. Με την τοποθέτηση του ατόμου, ετοιμάζεται για αυτόν ένα πρόγραμμα κατάρτισης με τη συμμετοχή του ατόμου και της επιχείρησης. Κάθε πρόγραμμα περιλαμβάνει πρακτική κατάρτιση στις βασικές λειτουργίες της επιχείρησης, στην επαγγελματική συμπεριφορά και επικοινωνία στο χώρο εργασίας, στην αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας, στην ασφάλεια και υγεία στο χώρο εργασίας κλπ.

Η διαδικασία που παρέχεται για την εφαρμογή αυτής της λειτουργίας περιλαμβάνει την καθιέρωση κριτηρίων για συμμετοχή των επιχειρήσεων, την υποβολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος για καθιέρωση καταλόγου των κατάλληλων επιχειρήσεων που θα δεχθούν την τοποθέτηση των καταρτιζομένων και την αντίστοιχη υποβολή αιτήσεων από ενδιαφερόμενα πρόσωπα (είτε έχουν επωφεληθεί ή όχι από άλλες δράσεις του μέτρου).

Κατά τη διάρκεια όλης της περιόδου της τοποθέτησης / κατάρτισης του ατόμου, διεξάγεται έλεγχος και καθοδήγηση σε σχέση με την πρόοδο της εφαρμογής του προγράμματος κατάρτισης του. Η διάρκεια της τοποθέτησης / κατάρτισης είναι περίπου 3 μήνες, ανάλογα με την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της επιχείρησης στην οποία τοποθετείται.

040603 – Αποτελέσματα Μάθησης

Ταχύρυθμα Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Μετά τη συμπλήρωση της πρακτικής κατάρτισης στη βιομηχανία, ο εργοδότης και ο εκπαιδευτής αξιολογούν τους συμμετέχοντες και το έντυπο αξιολόγησης καταρτιζομένου υποβάλλεται στην ΑνΑΔ μαζί με το βιβλιάριο κατάρτισης.

Στους συμμετέχοντες που συμπληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα απονέμεται Πιστοποιητικό Κατάρτισης, στο οποίο αναγράφεται η ειδικότητα, η διάρκεια και το περιεχόμενο της κατάρτισης και βεβαιώνεται ότι ο κάτοχος του πιστοποιητικού συμπλήρωσε με επιτυχία τις απαιτήσεις της κατάρτισης.

Για να του δοθεί το πιστοποιητικό, το άτομο θα πρέπει να:

- Συμπληρώσει το ιδρυματικό μέρος με αποδεκτές απουσίες.
- Συμπληρώσει το λιγότερο 40 μέρες πλήρους απασχόλησης σε εγκεκριμένη επιχείρηση για πρακτική κατάρτιση.
- Καλύψει την ύλη για πρακτική κατάρτιση μέσα στην επιχείρηση.
- Αξιολογηθεί από τον εργοδότη στο τέλος της κατάρτισης μέσα στην επιχείρηση με μια αποδεκτή σειρά των βαθμών αξιολόγησης.

Σε περίπτωση που το Πιστοποιητικό για κάποιο λόγο χαθεί, ο καταρτιζόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση για γραπτή πιστοποίηση της συμμετοχής του. Τα Πιστοποιητικά εκδίδονται μόνο μια φορά. Μια φορά το χρόνο διοργανώνεται τελετή κατά τη διάρκεια της οποίας εκπρόσωπος από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων απονέμει τα πιστοποιητικά στους καταρτιζόμενους που έχουν επιτύχει.

Σε περίπτωση που ο καταρτιζόμενος δε συμπληρώσει με επιτυχία ολόκληρο το πρόγραμμα, μπορεί να του δοθεί Βεβαίωση Παρακολούθησης, νοουμένου ότι έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 70% της διάρκειας του.

Μετά τη συμπλήρωση του προγράμματος, ο καταρτιζόμενος μπορεί να συνεχίσει να εργάζεται στην επιχείρηση ή να βρει αλλού εργασία.

Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης

Τα προγράμματα αυτά δεν παρέχουν δίπλωμα ή αναγνωρισμένο προσόν αφού οι γνώσεις που αποκτούνται είναι συγκεκριμένες για τις απαιτήσεις του κάθε καταρτιζόμενου, το επάγγελμα και τις ανάγκες της συγκεκριμένης επιχείρησης.

Σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΚΤ

Στους συμμετέχοντες που θα συμπληρώσουν με επιτυχία τα προγράμματα κατάρτισης θα απονέμεται Πιστοποιητικό Παρακολούθησης.

0407 – ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Η δημόσια γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) και σε άλλα δυο κρατικά πανεπιστήμια τα οποία έχουν πρόσφατα ιδρυθεί και αρχίσει να λειτουργούν, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΑΠΚυ). Πρόσθετα από τη δημόσια παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, υπάρχουν πολλά ιδιωτικά ιδρύματα. Η τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται από ένα αριθμό ιδρυμάτων / κολεγίων, τα οποία υπάγονται σε διάφορα υπουργεία.

Όλη η δημόσια εκπαίδευση στην Κύπρο παρέχεται δωρεάν, περιλαμβανομένης της φοίτησης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και στα δημόσια ιδρύματα / κολέγια. Η εκπαίδευση σε αναγνωρισμένα ιδιωτικά ιδρύματα επιχορηγείται με τη μορφή χορηγίας, όπως και η τριτοβάθμια εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Δημόσια Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Υπάρχουν επτά δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία προσφέρουν προγράμματα στη Μηχανική, Δασονομία, Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές Τέχνες, Νοσηλευτική και άλλα επαγγέλματα. Η διάρκεια σπουδών σε αυτά τα ιδρύματα είναι συνήθως τρία χρόνια. Τα ιδρύματα αυτά κατά υπουργείο είναι τα ακόλουθα:

- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:
  - Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο.
  - Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου.
- Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος:
  - Δασικό Κολέγιο Κύπρου.
- Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού:
  - Σχολή Τουριστικών Ξεναγών.
- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης:
  - Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.
- Υπουργείο Υγείας:
  - Νοσηλευτική Σχολή.
  - Σχολή Υγειονομικών Επιθεωρητών.

Ο κύριος σκοπός αυτών των ιδρυμάτων είναι η παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η δημιουργία ψηλού επιπέδου επαγγελματιών σε κάθε τομέα. Στόχος είναι η παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης σύμφωνα με τις ανάγκες της Κυπριακής αγοράς εργασίας.

Τα δίδακτρα των μαθητών κυμαίνονται μεταξύ £2.200 (€3.759) και £5.000 (€8.543) το χρόνο. Οι Κύπριοι φοιτητές λαμβάνουν χορηγία από την κυβέρνηση και έτσι δεν καταβάλλουν καθόλου δίδακτρα. Οι ξένοι φοιτητές καταβάλλουν τα δίδακτρα. Η ακαδημαϊκή χρονιά στα περισσότερα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αρχίζει το Σεπτέμβριο κάθε χρόνου και τελειώνει τον Ιούλιο του επόμενου χρόνου.

Στατιστικά στοιχεία

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τον αριθμό φοιτητών κατά κλάδο σπουδών και φύλο το 2005/2006. Τα ποσοστά των νέων στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση παρουσιάζονται στον Πίνακα 2, τα οποία δείχνουν μείωση το 2005/2006 σε σύγκριση με το 2000/2001. Από τους Πίνακες 3-6 φαίνεται ότι ο αριθμός συμμετεχόντων στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά σχολή και φύλο έχει μειωθεί διαχρονικά. Σημειώνεται ότι, από την ίδρυση του ΠΚ το 1992, η Παιδαγωγική Ακαδημία έχει ενσωματωθεί στο ΠΚ.

Τέλος, ο αριθμός φοιτητών στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο παρουσιάζεται στους Πίνακες 7 και 8 για τις χρονιές 2000/2001 και 2005/2006 αντίστοιχα.

Πίνακας 1: Αριθμός φοιτητών κατά κλάδο σπουδών και φύλο, 2005/2006

Κλάδος σπουδών	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Πληροφορική	64	14	78
Μηχανική	124	2	126
Αρχιτεκτονική και Πολιτική Μηχανική	56	17	73
Γεωργία, Δασολογία και Αλιεία	23	0	23
Υγεία	125	144	269
Προσωπικές Υπηρεσίες	93	79	172
Υπηρεσίες Ασφαλείας	252	140	392
ΣΥΝΟΛΟ	737	396	1.133

Πηγή: Στατιστική της Εκπαίδευσης, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 2: Ποσοστό νέων στην Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

	Συνολικά ποσοστά συμμετοχής πληθυσμού 19-25⁽¹⁾ χρονών	Συνολικά ποσοστά συμμετοχής πληθυσμού 18-25⁽²⁾ χρονών (πιο σχετική ομάδα ηλικίας)
1990/91	1,5%	2,7%
1995/96	2,8%	2,4%
2000/01	2,0%	1,7%
2005/06	1,3%	1,1%

(1) Ο συνολικός αριθμός μαθητών στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ανεξαρτήτως ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό ηλικίας 19-25

(2) Ο συνολικός αριθμός μαθητών στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη συγκεκριμένη ομάδα ηλικίας διαιρείται με τον πληθυσμό στην ομάδα ηλικίας 18-25.

Πηγή: Στατιστική της Εκπαίδευσης, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 3: Αριθμός συμμετεχόντων στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά σχολή και φύλο, 1990/91

Ίδρυμα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Παιδαγωγική Ακαδημία	166	552	718
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	566	104	670
Νοσηλευτική Σχολή	83	294	377
Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	119	39	158
Δασικό Κολέγιο	29	0	29
Σύνολο	963	989	1.952

Πηγή: Στατιστική της Εκπαίδευσης, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 4: Αριθμός συμμετεχόντων στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά σχολή και φύλο, 1995/96

Ίδρυμα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	549	111	660
Νοσηλευτική Σχολή	263	745	1 008
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	42	68	110
Δασικό Κολέγιο	49	0	49
Σύνολο	903	924	1.827

Πηγή: Στατιστική της Εκπαίδευσης, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 5: Αριθμός συμμετεχόντων στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά σχολή και φύλο 2000/01

Ίδρυμα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου	225	62	287
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	411	68	479
Νοσηλευτική Σχολή	147	361	508
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	67	102	169
Δασικό Κολέγιο	13	0	13
Σύνολο	863	593	1.456

Πηγή: Στατιστική της Εκπαίδευσης, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 6: Αριθμός συμμετεχόντων στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά σχολή και φύλο 2005/06

Ίδρυμα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου	252	140	392
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	244	33	277
Νοσηλευτική Σχολή	125	144	269
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	93	79	172
Δασικό Κολέγιο	23	0	23
Σύνολο	737	396	1.133

Πηγή: Στατιστική της Εκπαίδευσης, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 7: Αριθμός φοιτητών στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο, 2000/2001

	Σύνολο	17	18	19	20	21	22	23	24	25	>25
Άνδρες	656	0	65	63	134	67	54	50	42	47	134
Γυναίκες	597	1	120	62	66	53	47	44	44	25	135
Σύνολο	1.253	1	185	125	200	120	101	94	86	72	269

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Πίνακας 8: Αριθμός φοιτητών στην τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά ηλικία και φύλο, 2005/2006

	Σύνολο	17	18	19	20	21	22	23	24	25	>25
Άνδρες	793	38	123	89	116	71	63	65	53	40	79
Γυναίκες	396	22	135	46	39	18	13	20	26	23	54
Σύνολο	1.133	60	258	135	155	89	76	85	79	63	133

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

040701 – Απαιτούμενα Προσόντα Εισδοχής

Τα βασικά προσόντα εισδοχής που απαιτούνται από τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η συμπλήρωση των 12 χρόνων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, που πιστοποιείται από το απολυτήριο του λυκείου ή της τεχνικής σχολής. Ο αριθμός των μαθητών οι οποίοι γίνονται αποδεκτοί σε αυτά τα ιδρύματα είναι περιορισμένος και επομένως η επιλογή υποψηφίων βασίζεται στην επιτυχία του καθενός στις κοινές προεισαγωγικές εξετάσεις που διεξάγονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) για τοποθέτηση σε Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα και Κύπρο. Ο αριθμός των μαθητών που γίνονται αποδεκτοί κάθε χρόνο καθορίζεται από τις αρμόδιες αρχές του κάθε ιδρύματος.

Υπάρχει ένας περιορισμένος αριθμός θέσεων για φοιτητές εξωτερικού που επιθυμούν να φοιτήσουν σε δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Συνήθως οι εξετάσεις G.C.E. ή G.C.S.E. λαμβάνονται υπόψη αλλά πρέπει να σημειωθεί ότι απαιτείται από τον υποψήφιο φοιτητή να γνωρίζει καλά τη γλώσσα διδασκαλίας των προγραμμάτων. Στην περίπτωση που οι φοιτητές εξωτερικού επιθυμούν να κάνουν αίτηση, το συγκεκριμένο τμήμα στο οποίο ενδιαφέρονται να φοιτήσουν μπορεί να καθορίσει κριτήρια εισδοχής. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ) μπορεί να καθορίσει ειδικές εξετάσεις για φοιτητές εξωτερικού.

040702 – Αναλυτικά Προγράμματα

Τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προσφέρουν ειδικά προγράμματα σε διάφορα επαγγέλματα, όπως είναι η μηχανική, η νοσηλευτική, η διοίκηση ξενοδοχείων και τουρισμού, η δασονομία και άλλα. Τα προγράμματα αυτά είναι προσανατολισμένα προς επαγγέλματα και είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να προσφέρουν στους μαθητές τις απαραίτητες γνώσεις, ικανότητες και νοοτροπίες, που θα τους καταστήσουν ικανούς να εργαστούν είτε στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα.

Οι δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες προσφέρουν Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, είναι οι ακόλουθες:

- Το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ) που λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ). Προσφέρει τριετή προγράμματα σπουδών, τα οποία οδηγούν στην απόκτηση Ανώτερου Διπλώματος στην Πολιτική Μηχανική, Ηλεκτρολογία / Ηλεκτρονική Μηχανική, Ναυτομηχανική και Πληροφορική. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική. Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί την πρακτική κατάρτιση των φοιτητών στις επιχειρήσεις. Η επιλογή των επιχειρήσεων και η τοποθέτηση των φοιτητών για την πρακτική κατάρτιση καθώς επίσης και η παρακολούθηση και αξιολόγηση της

προόδου τους γίνονται από τους διοργανωτές του προγράμματος, με τη συνεργασία και την επιχορήγηση της ΑνΑΔ.

- Το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ), το οποίο επίσης λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του ΥΕΚΑ. Προσφέρει τριετή προγράμματα, σπουδών, τα οποία οδηγούν στην απόκτηση Διπλώματος στην Ξενοδοχειακή και Επισιτιστική Διεύθυνση και Μαγειρικές Τέχνες. Προσφέρει επίσης μονοετή προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση Διπλώματος στην Υποδοχή και Ξενοδοχειακή Οικονομία. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική. Η ΑνΑΔ επιχορηγεί την πρακτική κατάρτιση των φοιτητών στις επιχειρήσεις. Η επιλογή των επιχειρήσεων και η τοποθέτηση των φοιτητών για την πρακτική κατάρτιση καθώς επίσης και η παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου τους γίνονται από τους διοργανωτές του προγράμματος, με τη συνεργασία και την επιχορήγηση της ΑνΑΔ.
- Η Νοσηλευτική Σχολή, που λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας (ΥΥ). Προσφέρει τριετή βασικά προγράμματα στη Γενική Νοσηλευτική και στην Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας. Προσφέρει επίσης ένα μεταβατικό δωδεκάμηνο πρόγραμμα στη Νοσηλευτική Διοίκηση, Εντατική Φροντίδα και άλλους εξειδικευμένους κλάδους. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική.
- Η Σχολή Τουριστικών Ξεναγών που λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ). Προσφέρει ένα μονοετές πρόγραμμα, που οδηγεί σε απόκτηση Διπλώματος Τουριστικών Ξεναγών. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική.
- Η Σχολή Υγειονομικών Επιθεωρητών που λειτουργεί κάτω από την επίβλεψη του ΥΥ και προσφέρει προγράμματα ανάλογα με την ανάγκη για προσοντούχους δημόσιους υγειονομικούς επιθεωρητές.
- Το Δασικό Κολέγιο Κύπρου (ΔΚ) που λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του Τμήματος Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ). Προσφέρει ένα διετές πρόγραμμα σπουδών, που οδηγεί στην απόκτηση Διπλώματος στη Δασοπονία. Το πρόγραμμα αυτό είναι σχεδιασμένο για να παρέχει κατάλληλη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση σε τεχνικό επίπεδο κάτω από τις γενικές αρχές Δασοκομικής και Δασοκομικής Πρακτικής. Η θεωρία συνδυάζεται με την πρακτική κατάρτιση που αποκτάται από επιδείξεις, μελέτες, πειράματα πεδίου και εργασίες. Επιπρόσθετα, τα ΔΚ προσφέρει ένα εξάμηνο μεταπτυχιακό δίπλωμα, που οδηγεί στην απόκτηση Ανώτερου Διπλώματος στη Δασοπονία και ένα πρόγραμμα μικρής διάρκειας που οδηγεί στην απόκτηση Πιστοποιητικού στη Δασοπονία. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική.
- Η Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου, που λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ). Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική. Η Ακαδημία χωρίζεται σε τρεις σχολές:

- Σχολή Αξιωματικών: Οργανώνει εξειδικευμένα προγράμματα, σεμινάρια και εργαστήρια για την εκπαίδευση των Ανώτερων Αξιωματικών, Υπαστυνόμων και Ανώτερων Υπαστυνόμων σε θέματα διεύθυνσης / διοίκησης.
- Σχολή Λοχιών και Αστυφυλάκων: Η εκπαίδευση Λοχιών διαρκεί οκτώ εβδομάδες και επικεντρώνεται σε θέματα εποπτικής διοίκησης, λειτουργίας και προγράμματα γενικού ενδιαφέροντος. Παράλληλα, η σχολή διοργανώνει εξειδικευμένα προγράμματα όπως τροχαίας και ανίχνευσης εγκλημάτων. Όσον αφορά την εκπαίδευση Δοκίμων Αστυφυλάκων, η εκπαίδευση είναι τριετής και εναλλάσσεται μεταξύ θεωρίας και πρακτικής. Κατά τη διάρκεια της τριετούς εκπαίδευσης, όλοι οι Δόκιμοι είναι υπό δοκιμασία. Η θεωρητική κατάρτιση διαρκεί ένα ακαδημαϊκό χρόνο και περιλαμβάνει Ποινικό Νόμο, Νομοθεσία, Πρώτες Βοήθειες, Αγγλικά, Φυσική Αγωγή, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία κλπ. Η πρακτική κατάρτιση διαρκεί δυο χρόνια και οι Δόκιμοι Αστυφύλακες τοποθετούνται σε Αστυνομικές Διευθύνσεις, Μονάδες, Τμήματα και Υπηρεσίες για πρακτική κατάρτιση, κάτω από την εποπτεία επιδέξιων συμβούλων.
- Σχολή Ξένων Γλωσσών: Παρέχει στα μέλη της Αστυνομίας κατάρτιση σε ξένες γλώσσες, ανάλογα με τις ανάγκες της Υπηρεσίας.

Οι σπουδές οργανώνονται σε προγράμματα τα οποία περιλαμβάνουν διάφορες ειδικότητες. Το αρμόδιο υπουργείο για το κάθε ίδρυμα εγκρίνει το κάθε πρόγραμμα, αν και σε μεγάλο βαθμό τα ινστιτούτα τα ίδια σχεδιάζουν τα αναλυτικά προγράμματα. Τα προγράμματα παρέχουν βασικές επαγγελματικές σπουδές και πρακτική κατάρτιση.

Τα προγράμματα σπουδών διοργανώνονται σε ολόκληρο το ακαδημαϊκό έτος 36 εβδομάδων, περιλαμβανομένων των εξετάσεων και των διακοπών Χριστουγέννων και Πάσχα. Χωρίζονται σε δυο εξάμηνα με υποχρεωτική φοίτηση. Το ακαδημαϊκό έτος ξεκινά μέσα Σεπτεμβρίου ή αρχές Οκτωβρίου και τελειώνει τον Ιούνιο / Ιούλιο. Συνήθως περιλαμβάνει δυο εξάμηνα και αφιερώνεται σημαντικός χρόνος στην πρακτική κατάρτιση.

Οι μέθοδοι διδασκαλίας περιλαμβάνουν διαλέξεις σε θεωρητικό επίπεδο, εκτενή πρακτική κατάρτιση και συμμετοχή των μαθητών σε εργασίες. Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού χρόνου, παρέχεται συνήθως πρακτική κατάρτιση στη βιομηχανία που συμπληρώνει τη θεωρητική κατάρτιση.

Η εκπαιδευτική καθοδήγηση προσφέρεται από το κάθε ίδρυμα ξεχωριστά και κεντρικά από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) από την Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής. Η καθοδήγηση και η συμβουλευτική αγωγή πολύ συχνά οδηγούν στην τοποθέτηση των αποφοίτων σε κατάλληλες θέσεις εργασίας συναφείς με τον κλάδο σπουδών είτε στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα.

040703 – Αποτελέσματα Μάθησης

Οι φοιτητές αξιολογούνται με γραπτές εξετάσεις που διεξάγονται στο μέσο και στο τέλος του εξαμήνου. Εργασίες σε εργαστήρια επίσης αξιολογούνται και ο βαθμός τους συνεισφέρει στην τελική βαθμολογία του συγκεκριμένου μαθήματος. Αξιολογούνται επίσης η εργασία σχεδίου και η πρακτική κατάρτιση και λαμβάνονται υπόψη στην τελική βαθμολογία. Οι εξετάσεις αποτελούν αρμοδιότητα του κάθε ιδρύματος. Δεν παρέχονται ενιαίες κυβερνητικές εξετάσεις. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος, το οποίο διαρκεί 2-3 χρόνια, οδηγεί στην απόκτηση Διπλώματος ή ακόμα και Ανώτερου Διπλώματος από το ίδιο το ίδρυμα. Κάθε ίδρυμα απονέμει το δικό του δίπλωμα στους αποφοίτους.

Με τη Νομοθεσία Αρ. 68 (Ι)/96, η οποία οριοθετεί τη διαδικασία για την αναγνώριση των προσόντων της ανώτερης εκπαίδευσης, τα διπλώματα τα οποία απονέμονται από τα ιδρύματα αναγνωρίζονται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους. Η τροποποίηση των «Νόμων περί Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης 1996-2004» που περιλαμβάνει την απαίτηση για υιοθέτηση του συστήματος ECTS και του συμπληρωματικού διπλώματος από όλα τα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξετάζεται.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ) επιχορηγεί την πρακτική κατάρτιση στην επιχείρηση των φοιτητών του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου (ΑΤΙ) και του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου (ΑΞΙΚ). Η επιλογή των επιχειρήσεων και η τοποθέτηση των φοιτητών για πρακτική κατάρτιση καθώς επίσης και η παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου τους γίνονται από τους διοργανωτές του προγράμματος, με τη συνεργασία και επιχορήγηση της ΑνΑΔ.

0408 – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2006), "Ετήσια Έκθεση 2005".

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (2007), "The Vocational Education and Training System of Cyprus: A Thematic Overview 2006".

Γραφείο Προγραμματισμού (2006), "Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την Πολιτική Συνοχής 2007-2013".

Γραφείο Προγραμματισμού (2006), "Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013".

ETF (2002), "Vocational education and training and employment services in Cyprus-Monographs for candidate countries".

Eurydice/CEDEFOP (2000), "Structures of Education, Initial Training and Adult Education Systems in Cyprus".

Eurydice/CEDEFOP (2004), "Εθνικός Φάκελος Κύπρου 2003-2004".

Eurydice/CEDEFOP (2006), "Εθνικός Φάκελος Κύπρου 2006".

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2006), "Στατιστικές της Εκπαίδευσης 2005".

Υπουργείο Οικονομικών (2005), "Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας".

Υπουργείο Οικονομικών (2006), "Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας – Έκθεση Προόδου".

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2007), "Interim Report on the Implementation of the Programme "Education and Training 2010"".

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου – Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, www.mlsi.gov.cy/mlsi/hhic

Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο – Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων www.hti.ac.cy

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού www.hrdauth.org.cy

Αστυνομική Ακαδημία – Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης www.police.gov.cy

Γραφείο Προγραμματισμού, www.planning.gov.cy

Δασικό Κολέγιο Κύπρου – Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος www.moa.gov.cy/fc

ETF www.etf.eu.int

Eurydice, CEDEFOP www.eurydice.org

Κέντρο Παραγωγικότητας www.mlsi.gov.cy/kepa

Νοσηλευτική Σχολή, www.moh.gov.cy

Πανεπιστήμιο Κύπρου www.ucy.ac.cy

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου www.mof.gov.cy/mof/cystat

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου www.cut.oc.cy

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, www.moa.gov.cy

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, www.mlsi.gov.cy

Υπουργείο Οικονομικών www.mof.gov.cy

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού www.moec.gov.cy

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ	ΟΡΟΣ	ΑΓΓΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΓΓΛΙΚΟ ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ
ΑΠΚυ	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Open University of Cyprus	
ΑΞΙΚ	Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	Higher Hotel Institute of Cyprus	HHIC
ΑΤΙ	Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	Higher Technical Institute	HTI
	Απολυτήριο	School Leaving Certificate	
ΑνΑΔ	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Human Resource Development Authority	HRDA
	Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου	Cyprus Police Academy	
	Βουλή των Αντιπροσώπων	House of Representatives	
ΓΠ	Γραφείο Προγραμματισμού	Planning Bureau	PB
	Γυμνάσιο	Gymnasium	
ΔΚ	Δασικό Κολέγιο Κύπρου	Cyprus Forestry College	
ΔΥΑ	Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης	Public Employment Services	PES
ΔΜΤΕΕ	Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	Directorate of Secondary Technical and Vocational Education	
	Εκπαιδευτικά Προγράμματα Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων Τεχνικής Εκπαίδευσης	Afternoon and Evening Institutes of the Technical Education	
	Ενιαίο Λύκειο	Unified Lyceum	
ΕΕΚ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	Vocational Education and Training	VET

ΕΓΕ	Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας	District Labour Offices	DLO
	Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα	Labour Advisory Board	
	Εργοδοτικές Οργανώσεις	Employers Organisations	
	Εσπερινή Τεχνική Σχολή	Evening Technical School	
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	European Social Fund	ESF
	Θεωρητική Κατεύθυνση	Theoretical Direction	
ΚΕΠΑ	Κέντρο Παραγωγικότητας	Cyprus Productivity Centre	CPC
ΚΟΤ	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού	Cyprus Tourist Organisation	CTO
	Λύκειο	Lyceum	
ΜΤΕΕ	Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	Secondary Technical and Vocational Education	STVE
ΝΣ	Νοσηλευτική Σχολή	Nursing School	
ΟΝΕΚ	Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου	Cyprus Youth Board	
	Παγκύπριο Συμβούλιο Παραγωγικότητας	Pancyprian Productivity Council	
ΠΙ	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	Pedagogical Institute	PI
ΠΚ	Πανεπιστήμιο Κύπρου	University of Cyprus	UCY
	Πρακτική Κατεύθυνση	Practical Direction	
ΣΣΑ	Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης	Strategic Development Plan	SDP
	Συμβουλευτική Οικονομική Επιτροπή	Economic Consultative Committee	
	Συμβούλιο Μαθητείας	Apprenticeship Board	
	Συνδικαλιστικές Οργανώσεις	Trade Unions	

ΣΜ	Σύστημα Μαθητείας	Apprenticeship System	
	Σχολή Ξεναγών	School of Tourist Guides	
	Σχολή Υγειονομικών Επιθεωρητών	School of Health Inspectors	
ΤΣ	Τεχνικές Σχολές	Technical Schools	
ΤΕΕ	Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	Technical and Vocational Education	TVE
ΤΕΠΑΚ	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	Technological University of Cyprus	
ΥΓΦΦΠ	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment	MoA
ΥΔΔΤ	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης	Ministry of Justice and Public Order	MJPO
ΥΕΒΤ	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Ministry of Commerce, Industry and Tourism	
ΥΕΚΑ	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Ministry of Labour and Social Insurance	MLSI
	Υπουργείο Εσωτερικών	Ministry of Interior	
ΥΠΠ	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Ministry of Education and Culture	MoEC
ΥΥ	Υπουργείο Υγείας	Ministry of Health	MoH
	Υπουργικό Συμβούλιο	Council of Ministers	
	Υπουργός Οικονομικών	Minister of Finance	
	Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού	Minister of Education and Culture	
	Κοινοτική Πρωτοβουλία "EQUAL"	Community Initiative Programme "EQUAL"	CIP EQUAL

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΜΕΛΗ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

1. ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

1.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (www.hrdauth.org.cy)

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

2.1. Γραφείο Προγραμματισμού (www.planning.gov.cy)

2.2. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων/ Τμήμα Εργασίας (www.mlsi.gov.cy/dl)

2.3. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (www.moec.gov.cy)

2.4. Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (www.mof.gov.cy/cystat)

2.5. Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) (www.mof.gov.cy)

2.6. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (athena.pi.ac.cy/pedagogical/index.html)

2.7. Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (www.kepa.gov.cy)

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ: ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

3.1. Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (www.oeb-eif.org)

3.2. Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (www.ccci.org.cy)

3.3. Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου (www.sek.org.cy)

3.4. Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (www.peo.org.cy)

4.5. Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (www.deok.org.cy)

3.6. Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (www.etyk.org)

4. ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ/ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

4.1. Πανεπιστήμιο Κύπρου (www.ucy.ac.cy)

4.2. Ίδρυμα Τεχνολογίας Κύπρου (www.technology.org.cy)

4.3. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (www.research.org.cy)

**5. ΕΘΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ/ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ**

- 5.1. Εθνική Υπηρεσία Διαχείρισης Ευρωπαϊκού Προγράμματος Leonardo Da Vinci (www.kepa.gov.cy/leonardo)
- 5.2. Εθνική Συντονιστική Μονάδα Σωκράτης (www.moec.gov.cy)
- 5.3. Εθνική Μονάδα Ευρυδικη(www.eurydice.org)